

Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка

Факультет іноземної та слов'янської філології

Кафедра германської філології

Сахно Єлизавета Миколаївна

**КОМУНІКАТИВНА КАТЕГОРІЯ “ТОЛЕРАНТНІСТЬ” В
АНГЛОМОВНОМУ ДИПЛОМАТИЧНОМУ ДИСКУРСІ:
ЛІНГВОПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ**

Спеціальність: 014 Середня освіта

Спеціалізація: Мова і література (англійська)

Освітня програма: Середня освіта (Англійська мова і література)

Галузь знань: 01 Освіта

Кваліфікаційна робота

на здобуття освітнього ступеню магістра

Науковий керівник

_____ В.В. Козлова,

кандидат філологічних наук

доцент кафедри германської філології

«__» _____ 20__ року

Виконавець

_____ Є.М. Сахно

«__» _____ 20__ року

Суми – 2020

Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko

The Department of Foreign and Slavonic Philology

The Chair of Germanic Philology

Sakhno Yelyzaveta Mykolaiivna

**THE COMMUNICATIVE CATEGORY OF TOLERANCE IN
ENGLISH DIPLOMATIC DISCOURSE:
LINGUOPRAGMATIC ASPECT**

Program subject area: 014 Secondary Education.

Study program: Language and Literature (English)

Educational program: Secondary Education (English Language and Literature)

Field of Study: 01 Education

Graduation Project

Supervised by

Associate Professor

Kozlova V.V.

Performed by

Sakhno Yelyzaveta

Sumy 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛІНГВОПРАГМАТИЧНОГО АСПЕКТУ КОМУНІКАТИВНОЇ КАТЕГОРІЇ “ТОЛЕРАНТНІСТЬ” В АНГЛОМОВНОМУ ДИПЛОМАТИЧНОМУ ДИСКУРСІ	9
1.1. Англомовний дипломатичний дискурс в сучасній комунікативно-дискурсивній парадигмі.....	9
1.1.1. Поняття англомовного дипломатичного дискурсу	9
1.1.2. Типологічні особливості англомовного дипломатичного дискурсу	12
1.1.3. Сильові особливості англомовного дипломатичного дискурсу	14
1.2. Толерантність як комунікативна категорія	16
1.3. Статус категорії толерантності в системі суміжних понять: терпимість, ввічливість, політкоректність.....	19
1.4. Прагматика толерантності	22
Висновки до розділу 1	26
РОЗДІЛ 2. СПОСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КАТЕГОРІЇ “ТОЛЕРАНТНІСТЬ” В АНГЛОМОВНОМУ ДИПЛОМАТИЧНОМУ ДИСКУРСІ	28
2.1. Топоси реалізації категорії толерантності в англомовному дипломатичному дискурсі	28
2.2. Вербальні маркери категорії толерантності в англомовному дипломатичному дискурсі.....	37
2.3. Етикетність англомовного дипломатичного дискурсу як вияв толерантності.....	40
Висновки до розділу 2	43
РОЗДІЛ 3. СТРАТЕГІЇ І ТАКТИКИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КАТЕГОРІЇ “ТОЛЕРАНТНІСТЬ” В АНГЛОМОВНОМУ ДИПЛОМАТИЧНОМУ ДИСКУРСІ.....	44

3.1. Стратегія конформізму при реалізації комунікативної категорії “толерантність” в англомовному дипломатичному дискурсі.....	44
3.2. Стратегія самопрезентації при реалізації комунікативної категорії “толерантність” в англомовному дипломатичному дискурсі.....	47
3.3. Стратегія агітації при реалізації комунікативної категорії “толерантність” в англомовному дипломатичному дискурсі.....	50
Висновки до розділу 3	54
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	55
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	57
СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ	62
МЕТОДИЧНИЙ ДОДАТОК	64
SUMMARY	83

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку суспільства важливим питанням постає роль толерантності та її імplementування у різні сфери життя.

Актуальними в межах дослідження питання постають проблеми трактування англомовного дипломатичного дискурсу, а також багатоаспектність та комплексність комунікативної категорії толерантності. Дипломатичний дискурс був у фокусі уваги багатьох науковців, зокрема розглядались питання мовленнєвих актів, засобів та тактик реалізації стратегії дискредитації [39], дипломатичний дискурс як особлива форма політичної комунікації [41], було досліджено наступні його аспекти: інтенціональну структуру [41], специфіку дипломатичного дискурсу як форму комунікації [41], стратегічність перекладу і комунікації [5], лінгвістичні аспекти персуазивності [34], а також освітлено проблеми диференціації таксономічних одиниць, терміносистем англомовних дипломатичних документів [17;18;19]. Дипломатичні промови є найрозповсюдженішим типом у дипломатичному дискурсі.

Проблематика та актуальність розгляду комунікативної категорії толерантності підтверджується її дослідженням за допомогою різноманітних підходів і сучасних методів багатьма вченими. Досліджувались наступні аспекти комунікативної категорії толерантності: лінгвокультурні, лінгвокультурологічні та комунікативні [1;29;37], розглядались питання сутності толерантності [44], прагматики та такту у сучасній публічній комунікації [12], прагматичний аспект концепту у різних лінгвокультурах [49], а також мовна толерантність у контексті соціально-гуманітарних наук [50].

Комунікативна категорія толерантність може бути виділена у дипломатичних промовах на лексичному, синтаксичному, граматичному та інших рівнях. На лексичному рівні толерантність перш за все виражається за допомогою евфемістичних конструкцій, інструментом може також слугувати компліментарна лексика, яка використовується для пошанної тональності. Саме тому, дипломати виражають перш за все честь, повагу, вдячність і т.і.

Проблематика реалізації комунікативної категорії толерантності в

англомовному дипломатичному дискурсі залишається недостатньо дослідженою та проаналізованою у повній мірі. Хоча останніми роками інтерес до дослідження питання англомовного дипломатичного дискурсу значно збільшився, однак роль та значимість комунікативної категорії толерантності в ньому, важливість та цінність якої є беззаперечна, залишається мало дослідженою, що і обумовлює актуальність наукової роботи.

Об'єкт дослідження – комунікативна категорія “толерантність” в англомовному дипломатичному дискурсі.

Предмет дослідження – лінгвопрагматичний аспект комунікативної категорії “толерантність” у англомовному дипломатичному дискурсі

Мета дослідження – виявити способи та стратегії реалізації комунікативної категорії толерантності в англомовному дипломатичному дискурсі..

Для досягнення окресленої мети дослідження необхідно виконати перелік завдань:

- 1) Уточнити поняття англомовного дипломатичного дискурсу в сучасній комунікативно-дискурсивній парадигмі та дослідити його типологічні та стилеві особливості;
- 2) Схарактеризувати толерантність як комунікативну категорію, її статус у системі суміжних понять та прагматику;
- 3) Встановити топоси реалізації та вербальні маркери репрезентації комунікативної категорії толерантності в англомовному дипломатичному дискурсі;
- 4) Схарактеризувати стратегії та тактики реалізації комунікативної категорії толерантності в англомовному дипломатичному дискурсі.

Теоретичне значення дослідження полягає в тому, що воно є внеском у подальший розвиток та дослідження мовленнєвої репрезентації комунікативної категорії толерантності в англомовному дипломатичному дискурсі.

Практичне значення дослідження визначається можливістю використання її результатів та теоретичних положень на лекційних і семінарських заняттях з комунікативної лінгвістики, стилістики, дискурсології,

а також в наукових дослідженнях студентів.

Новизна дослідження полягає у тому, що вперше було проаналізовано вербалізовані маркери комунікативної категорії толерантності, що були представлені на лексичному, синтаксичному та стилістичному рівнях на матеріалі промов англомовного дипломатичного дискурсу, а також в тому, що вперше проаналізовано та виділено комплекс стратегій і тактик реалізації комунікативної категорії толерантності в англомовному дипломатичному дискурсі.

Матеріалом дослідження слугували промови дипломатів на офіційному сайті посольства США, а також доступні англомовні тексти промов дипломатів різних країн у мережі Інтернет.

Методи дослідження, використані у роботі:

- метод дискурс-аналізу, за допомогою якого було досліджено типологічні та стильові особливості англомовного дипломатичного дискурсу;

- інтерпретаційно-текстовий аналіз, за допомогою якого було виявлено фрагменти реалізації комунікативної категорії толерантності в англомовному дипломатичному дискурсі;

- метод лексико-семантичного аналізу, за допомогою якого було проаналізовано лексико-семантичні засоби репрезентації комунікативної категорії толерантності в англомовному дипломатичному дискурсі;

- прагма-дискурсивний підхід, за допомогою якого було визначено ключові стратегії та тактики реалізації комунікативної категорії “толерантність” в англомовному дипломатичному дискурсі;

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків та резюме англійською мовою.

У вступі обґрунтовано актуальність та новизну проблематики дослідження, визначено мету, предмет та об’єкт, висвітлено основні завдання для повного розкриття мети з використанням зазначених методів, а також обґрунтовано теоретичне та прикладне значення нашого дослідження.

У першому розділі “Теоретичні засади дослідження лінгвопрагматичного аспекту комунікативної категорії “толерантність” в англомовному дипломатичному дискурсі” було розглянуто питання типологічних та стильових особливостей англомовного дипломатичного дискурсу. Досліджено поняття комунікативної категорії толерантності та її статус в системі суміжних понять. У розділі також досліджено мовленнєві акти та стратегії толерантної комунікативної поведінки.

Другий розділ “Способи реалізації комунікативної категорії “толерантність” в англомовному дипломатичному дискурсі” присвячено виокремленню топосів реалізації комунікативної категорії толерантності, вербальних маркерів, що були виявлені на лексичному, синтаксичному та стилістичному рівнях, а також розглянуто етикетні формули комунікації в англомовному дипломатичному дискурсі.

У третьому розділі “Стратегії і тактики реалізації комунікативної категорії “толерантність” в англомовному дипломатичному дискурсі” розглянуто основні стратегії і тактики реалізації комунікативної категорії “толерантність” в англомовному дипломатичному дискурсі, зокрема: стратегія конформізму, стратегія самопрезентації, стратегія агітації.

Загальні висновки представляють основні результати наукового дослідження. Завершує роботу список використаної літератури, додатки та резюме англійською мовою.

Апробація результатів дослідження.

Результати дослідження представлені у публікаціях:

Сахно Є.М. Мовленнєві акти в англомовному дипломатичному дискурсі. *«Макаренківські читання: філологічні та методичні студії»*: матеріали звітньої студентської науково-практичної конф., Суми, 4 черв, 2020 р. С. 71-75

Сахно Є.М. Топоси реалізації комунікативної категорії толерантності в англомовному дипломатичному дискурсі. *Актуальні питання філології та методології*: збірник статей студентів і магістрантів. Суми, 2020 р. С. 142 - 152

Сахно Є.М. До проблеми виокремлення стратегій в англомовному дипломатичного дискурсу. *«Діалог мов і культур у сучасному освітньому просторі»*: Матеріали IV Всеукраїнської наукової інтернет-конференції. Суми, 2020. С. 85-88

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛІНГВОПРАГМАТИЧНОГО АСПЕКТУ КОМУНІКАТИВНОЇ КАТЕГОРІЇ “ТОЛЕРАНТНІСТЬ” В АНГЛОМОВНОМУ ДИПЛОМАТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

1.1. Англомовний дипломатичний дискурс в сучасній комунікативно-дискурсивній парадигмі

1.1.1. Поняття англомовного дипломатичного дискурсу

У сучасній науці часто використовується термін «дискурс». Проте варто підкреслити, що у лінгвістиці не існує єдиного визначення цього поняття, адже дискурс – складне та багатогранне явище, яке і на сьогоднішній день викликає багато суперечок та питань у дослідників. У роботі у межах розгляду проблематичного питання дискурсу виділимо постать В.І. Карасика, який зазначав, що “...трактуючи це поняття в таких різних наукових системах воно стало навіть ширшим за поняття “мова” [15, с.189].

Дослідженню дипломатичного дискурсу присвячено багато праць: Терентій Л.М. [40;41], Карасик В.І. [14;15], Кащинин Н.Є. [16;17;18;19], Судус Ю.В. [38;39] та інші, саме тому кожен дослідник мав власне тлумачення цього явища.

Підкреслимо важливість трактування поняття дипломатії, що становить вагомий аспект при дослідженні дискурсу і має бути висвітлений для розуміння сутності дипломатичного дискурсу. Науковець Судус розуміє поняття як “мистецтво ведення переговорів для запобігання чи врегулювання конфліктів, пошуків компромісів і взаємоприйнятих рішень, розширення та поглиблення міжнародного співробітництва” [39, с.27].

Карасик В.І. зазначає, що дипломатичний дискурс, який комбінує у собі інститути дипломатії та міжнародне спілкування, являється “стійкою системою статусно-рольових відносин, що склалися в комунікативному просторі соціального інституту дипломатії” [15, с. 3].

Дослідник Терентій Л.М. тлумачить поняття дипломатичного дискурсу як алгоритм-комбінацію: учасник дипломатичного зібрання – “хто говорить”,

аудиторія, на яку спрямована комунікація “кому говорить”, але основним є “ ціль, яку ставить перед собою адресат або адресант ” [40, с.47].

Важливим аспектом під час дослідження дипломатичного дискурсу є визначення його статусного місця серед інших типів дискурсу. Послуговуючись класифікацією В.І. Карасика зазначимо дві групи до яких відносяться всі типи дискурсу – з позицій соціолінгвістики та з позиції учасників.

З позиції учасників спілкування протиставляють особисто-орієнтований та статусно-орієнтований дискурси. Відмінною ознакою є те, що у першому типі приймають участь комуніканти, що добре знайомі, намагаються розкрити свій внутрішній світ адресату та зрозуміти його як особистість, в той час як другий тип включає діалог представників тої чи іншої соціальної групи та виконують роль, приписану комунікативній ситуації [15, с.193,199].

Відповідно до першої всі типи дискурсу поділяються на дві групи: групу персональних та інституційних дискурсів. У першому мовець виступає як особистість зі своїм багатим внутрішнім світом, а в другому – як представник тієї або іншої соціальної групи [14].

Інституційний дискурс дослідник визначає, як – “спеціалізований, клішований різновид спілкування між людьми, які можуть не знати один одного, але повинні спілкуватись у відповідності до норм даного соціуму” [15, с.195]. З визначення робимо висновок, що дипломатичний дискурс відноситься саме до цього типу дискурсу, адже особи, що працюють у сфері дипломатії безпосередньо стикаються з різними людьми і мають бути компетентними у спілкуванні з ними та вміти знайти спільну мову, щоб дійти консенсусу.

У центрі уваги нашого дослідження є англomовний дипломатичний дискурс, який формувався протягом століть. Тим не менш питання та розгляд англomовного дипломатичного дискурсу постало відносно нещодавно і саме тому викликає інтерес у дослідників, адже ще немає чіткого та однозначного тлумачення цього поняття.

Дослідник Н. Кащинин стисло розкрила поняття і зміст англomовного дипломатичного дискурсу, розглядаючи його, як особливу організацію мовних

засобів, відображення на рівні мовних одиниць інституту дипломатії та міжнародної комунікації [16].

Метою англomовного дипломатичного дискурсу є інформування суспільства та спонукання аудиторії до активних дій, саме тому під час перемовин, дебатів, конференцій і т.і. дипломати виголошують заклики до співпраці, миру та безпеки, переговорів, стабілізації дій, припинення вогню, мирного регулювання, примирення і багато інших [39, с.27-28].

Серед функцій англomовного дипломатичного дискурсу варто виділити його інформативну складову, яка є основною при звертанні до цільової аудиторії, а також функцію регуляції діяльності адресата, що реалізується у спонуканні до необхідних дій шляхом створення сприятливих для діяльності умов.

У функцію дипломатичної комунікації входить також захист інтересів країни та її громадян. Тим не менш на практиці поняття “захист інтересів” часто замінюється задачею встановлення контролю над своїм партнером, бажанням зайняти ведуче положення в світі за допомогою різноманітних форм тиску на міжнародну спільноту і різноманітні міжнародні організації, що з самого початку виключає врахування позицій інших учасників спілкування [40, с.49]. З цієї позиції дипломат послуговується стратегією маніпуляції для досягнення вищезазначених цілей та завдань. Розкриваючи детальніше дипломатичну комунікацію, варто відмітити що маніпулятивна стратегія є щонайважливішою в англomовному дипломатичному дискурсі.

Серед різноманітної кількості стратегій, англomовному дипломатичному дискурсу “властивий елемент маніпуляції, так як дипломатична комунікація – це іноді маніпулятивний діалог, який має на увазі приховане управління співрозмовником” [39, с.29]. Нерідко відбувається так, що під час переговорів, промов і т.і. адресат намагається приховано вплинути на аудиторію, використовуючи численні вербальні маркери, що зокрема реалізуються на лексичному, семантичному та синтаксичному рівнях, що в свою чергу відображається у великій кількості актів, зворотів, лексиці, а також тональності та емоційності.

Таким чином у нашому дослідженні англомовний дипломатичний дискурс розуміємо, як стійку систему статусно рольових відносин, що включає адресата та адресанта, ціль, мету та завдання комунікації, а також особливу організацію мовних засобів, що відображаються на різних мовних рівнях і які у сукупності складають комунікативний простір соціального інституту дипломатії.

1.1.2. Типологічні особливості англомовного дипломатичного дискурсу

У англомовному дипломатичному дискурсі важливими аспектом є розуміння умов існування комунікації, що відбувається лише у випадку невідповідності погляду або розбіжностей у ідеях чи поглядах учасників дипломатичного спілкування [39, с.29].

Досліджуючи проблему англомовного дипломатичного дискурсу не можна не виділити категорії, що охоплюють поняття. Карасик В.І. виділяє наступні категорії: 1) учасники спілкування(статусно-рольові та ситуативно-комунікативні характеристики); 2) умови спілкування (пресупозиція, сфера спілкування, хронотоп, комунікативна середа); 3) організація спілкування (мотиви, цілі та стратегії); 4) способи спілкування (тональність, стиль та жанр спілкування) [15, с. 200].

Спершу зосередимось на учасниках спілкування, без чого неможлива дипломатична комунікація. Ядром будь-якого дискурсу є комунікація адресанта та адресата. В англомовному дипломатичному дискурсі в ролі першого виступає представник інституту дипломатії, зокрема це професійні дипломати, або представники політичних кіл держави, до яких входять глави держав та урядів, спеціальних органів [38, с. 27].

У якості адресату може бути як найширша масова аудиторія, за умови якщо дипломатичні події чи рішення висвітлюються в ЗМІ, так і достатньо вузьке коло, тобто дипломатичні робітники різних рангів, які приймають участь в перемовинах [40, с.48]. Ознакою англомовного дипломатичного дискурсу є масовий адресат, тобто “інформаційний простір відкритий, дипломат звертається до аудиторії по всьому світу”, а також адресатом може виступати

також “представник того ж інституту дипломатії, іншого інституту або представник суспільства загалом стосовно представників інституту” [39, с.30].

Коли адресант виголошує промову і є представником своєї країни на перемовинах, конференціях і т.д. він має цілі, заради чого безпосередньо здійснюється дипломатична комунікація. Л.М. Терентій розглядає цілі з боку адресанта, що можуть нести як публічний, так і закритий характер. Ціль і ситуація дипломатичного спілкування обумовлює комунікативний аспект вислову, його окремі мовленнєві акти і жанр в цілому [40, с.48].

Серед основних цілей дипломатії виділимо “захист і підтримка інтересів нації і держави” та “впровадження норм і цінностей у контексті глобалізації, інтернаціоналізації світового суспільства” [39, с.28].

Варто зазначити роль міжнародних документів, що є невід’ємною частиною даного дискурсу. Особливе значення має їхнє лінгвістичне тлумачення, без чого не можлива комунікація на міжнародному рівні, досягнення правильних рішень та взаєморозуміння між країнами [17, с.312].

Виголошуючи промову дипломати висловлюють відношення до предмету та проблеми повідомлення. Основною роллю в цьому випадку є набуття дипломатами потрібної мовленнєвої компетенції та вміння виразити приховані інтенції для реалізації завдань та цілей [39].

Досліджуючи структуру англomовного дипломатичного дискурсу та занурюючись в його склад виділяють поділ на реєстри. Н. Кашинин у сукупності з теоретичним аналізом та практичним вивченням АДД вважає доцільним визначити реєстр, як “комплекс мовних засобів та їх використання у типологічно схожих ситуаціях”. Надалі дослідниця виділяє два види реєстрів, що фігурують в англomовному дипломатичному дискурсі: “паритетний” та “командний” [17, с. 58].

Англomовний дипломатичний дискурс включає в себе статусно-рольові характеристики учасників спілкування (дипломат-аудиторія), ціль спілкування (дипломатичний дискурс – досягнення миру в перемовинах і т.і.) та прототипне

місце спілкування (конферен-зала), які будемо надалі враховувати досліджуючи його проблематику [15, с.195].

Розрізняють наступні жанри дипломатичної комунікації: “договір, трактат, пакт, угода, конвенція, приватний лист, картель, конкордат, “модус вівенді”, телеграма, комюніке, декларація, нота уряду(глав держав, МЗС), особиста нота, вербальна нота, заява уряду(прес-центру МЗС, посольства), нотифікація, особисте посилення, меморандум” [17, с. 58].

Використовуючи зазначену вище класифікацію виокремлюємо “дипломатичну промову”, як аргументативний тип англомовного дипломатичного дискурсу у центрі уваги даного дослідження. А серед учасників дипломатичної комунікації зробимо акцент на дипломатах, що цільовою аудиторією мають масового адресата, тобто суспільства.

1.1.3. Стильові особливості англомовного дипломатичного дискурсу

Мова дипломатії завжди відзначалась чіткими лінгвостилістичними особливостями, дослідження яких сприяє налагодженню діалогу між країнами. Загалом мова дипломатичного дискурсу несе відбиток офіційно-ділового стилю, якому властива чіткість, логічність, об’єктивність, стереотипність, підкреслена ввічливість і яка не позбавлена емоційності [16].

Специфіка англомовного дипломатичного дискурсу визначається перш за все тим, що його ядро складають комунікативні засоби, які його учасники використовують для реалізації комунікативного завдання [39, с. 26].

Мова англомовного дипломатичного дискурсу є багатогранною та має ряд особливостей на різних рівнях його функціонування. Наприклад категорія об’єктивності у дипломатичних документах реалізується завдяки граматичним категоріям, що включають часові форми, модальні дієслова тощо. Зокрема форми простих часів можна визначити як констатацію фактів, відображення конкретності дії [19, с. 96].

Ще одним прикладом насиченості мови англомовного дипломатичного дискурсу є категорія персуазивності. Голоднов А.В. визначає персуазивність, як певний вплив автора усного чи письмового повідомлення на його адресата з

метою переконання в чомусь, заклику до певних дій [7]. В дипломатичній комунікації зазначена категорія має на меті переконати опонента. Як варіант впливу на адресата можна застосувати способи привертання уваги, створення сприятливого емоційного фону, тощо [34, с.269].

Загалом досліджуючи мову дипломатичного дискурсу можна зазначити її більш-менш однорідний склад. Адже більшу частину мови дипломатії становить загальноживана лексика, що їй притаманна, так само як і політичному дискурсу наприклад.

“Стиль дипломатичного документа не може бути в’ялим чи монотонним, а отже йому ніяк не характерна нейтральна тональність висловлення, дипломатичне мовлення характеризується пошанною тональністю. Дипломатичне мовлення досить часто послуговується обов’язковими з погляду дипломатичного етикету виразами-компліментами, які виконують досить специфічну комунікативну функцію – підкреслюють ввічливість, шанобливість, пошанність. Компліментарна лексика (протокольні офіційні формули дипломатичної ввічливості) створює особливу тональність дипломатичного документа. За допомогою етикетності ведення дипломатичної комунікації дипломатичний підстиль характеризується загальним тоном пошанності, уваги, доброзичливості до адресата, обережності, коректності й толерантності спілкування” [28, с.123].

Конектори-архаїзми – стандартизують мову ділових документів. Дискурсні маркери – сигналізують про початок, кінець, логічні зв’язки тексту [19].

Карасик наголошує на тому, що дискурс має певні тонально-жанрові характеристики. До тональності дискурсу можуть входити такі параметри, як серйозність-несерйозність, намір до унісону чи конфлікту, відкритий (прямий) або завуальований (непрямий) вираз інтенції [15, с.194].

Н. Кащинин висловлює думку щодо “категорії чіткості” в дипломатичному дискурсі, яку вважає сумнівною через те, що дипломати часто ухиляються від конкретної відповіді [16].

Відмінною рисою дипломатичної комунікації є ухилення від основного змісту комунікації. «Дипломатія – це вміння висловити найбільш неприємні речі в приємних висловах». “Дипломати в усному, а іноді й писемному спілкуванні часто застосовують стратегію ухильності – загальну лінію вмотивованої мовленнєвої поведінки, особливістю якої є здебільшого навмисне використання сукупності ухильних комунікативних тактик, націлених на неточний виклад думки, відхід від чіткої номінації, захист іміджу” [28, с. 124].

Отже, англomовному дипломатичному дискурсу характерні виняткові стильові особливості. Хоча дипломатична комунікація носить офіційний характер, велика кількість стандартної лексики, кліше, зворотів використовуються, вона водночас не позбавлена забарвленості та емоційності. Залежно від жанру дипломатичної комунікації, дипломати у більшій чи меншій мірі застосовують лексеми пошанної тональності, однак параметри серйозності та наміру до унісону зберігаються.

1.2. Толерантність як комунікативна категорія

Питання толерантності розглядається в межах багатьох дискурсів, адже воно безпосередньо пов'язане з багатьма сферами діяльності людини, педагогічній, соціальній, політичній і т.д. Саме тому на сучасному етапі актуальним постає питання толерантності, що є рушійним аспектом при комунікації, а також статусу поняття як комунікативної категорії. І. А. Стернін, К.М. Шилихіна [37], О.А. Михайлова [29], З.Ш. Ісаєва досліджували поняття толерантність як комунікативну категорію.

Комунікативні категорії розуміються дослідниками, як категорії мовленнєвого спілкування, що впливають на процес комунікації, а також організують і регулюють спілкування, відображають розуміння учасниками комунікації основних правил її реалізації [45, с.7].

Призначення комунікативних категорії полягає в упорядкуванні в свідомості відомостей про норми та правила спілкування і його забезпечення індивідумом в суспільстві за прийнятими в даному соціумі правилами. При аналізі лінгвокультурологічного аспекту толерантності науковець наводить

наступне визначення комунікативної категорії, як сукупності загальних понять, що впорядковують знання людини про спілкування та норм його здійснення [29, с. 33].

Найважливішим аспектом толерантності, як виділяє Стернін є саме – комунікативний – здатність особистості і суспільства в цілому до нормативного, етикетного, безконфліктного, гармонійного спілкування, формування у неї лінгвокультурної спільності в цілому, вміння слухати співбесідника і поважати його думку, зберігати спокій в суперечці або конфлікті, вміння етикетно вести і міжособистісну суперечку, і публічну дискусію [37, с. 15].

Ідея толерантності як ідея віротерпимості була розвинена Джоном Локком для встановлення миру, тоді як в той час Європа була епіцентром конфлікту релігійної природи [29, с. 7].

Багато вчених розглядали питання толерантності виходячи зі свого розуміння і тлумачення цього поняття. Тим не менш навіть один і той самий дослідник наводив багато трактувань, думок щодо цього поняття. Наведемо декілька думок вчених щодо трактування даної категорії.

Лінгвокогнітивні дослідження, проведені з метою аналізу та розуміння поняття толерантність дозволили визначити її, як “позитивну, моральну якість людини, що полягає в цінності ментальної установки на терпимість до думок, поглядів та форм поведінки іншої людини” [37, с. 16]. Дослідник наводить ототожнення поняття толерантності до терпимості у визначенні, з цього виходить близька суміжність понять.

В педагогічному дискурсі толерантність розуміється як володіння вміннями та навичками неконфліктної взаємодії з усіма суб’єктами навчального процесу [29, с. 8].

Насамперед, толерантність – це досягнення компромісу, консенсусу, подолання та попередження конфліктів [37, с. 13].

Звертаючись до поняття «толерантність» у більш широкому, міжнародному контексті, нормативним прикладом його вживання слід визнати Статут ООН і Декларацію принципів толерантності, що була затверджена

Резолюцією Генеральної конференції ЮНЕСКО від 16 листопада 1995 р. [50, с. 105]. Відповідно до Статті 1, що стосується поняття толерантності і трактується, як:

1.1. повага, прийняття та розуміння багатого різноманіття культур нашого світу, наших форм самовираження та способів проявів людської індивідуальності. Толерантність – це гармонія в різноманітті. Толерантність – це чеснота, яка уможлиблює досягнення миру та сприяє заміні культури війни культурою миру. Стернін виділяє в категорії толерантності вміння дійти згоди, в той час як людина має зовсім інші, відмінні від ваших думки, переконання, політичні чи соціальні погляди і т.і. [37, с. 12].

1.2. Толерантність – це не потурання. Толерантність – це насамперед активне ставлення, сформоване на основі визнання універсальних прав і основних свобод людини.

В англomовному словнику “Longman” поняття толерантності полягає у готовності прийняти те, що людина робить, говорить чи у що вірить, не критикуючи чи караючи її за це.

Із основних принципів толерантності варто привести наступні: вміння вести цивілізований діалог, знаходити компроміс у суспільних проблемах, брати до уваги думки всіх зацікавлених сторін, вміння виключати агресію з відносин з іншими людьми [37, с. 12].

Якщо розглянути комунікативну категорію толерантності з точки зору політологічного підходу, то предметом є політична толерантність у відносинах між різними політичними поглядами особистостей, партій, суб'єктів міжнародних відносин і т.д. Політична толерантність, яка тісно пов'язана з дипломатичною має на меті знаходження консенсусу між учасниками переговорів, соціальними групами, дипломатія, тактика в розв'язанні конфліктних ситуацій та беззаперечне запобігання їм [50, с. 104].

Більшість дослідників підкреслюють мовленнєву категорію толерантності та її категоріальний статус [29, с. 33]. Толерантність, як ментальна установка має два основних аспекти прояву – діяльнісний – у формах поведінки, діях

людей по відношенню один до одного і комунікативний – у формах міжособистісного, міжгрупового і міжнаціонального спілкування [37, с. 15].

Прескриптивний компонент комунікативної категорії толерантності включає в себе необхідність розумно себе поводити, не вдаючись до насилля в конфліктних ситуаціях і не створюючи таких ситуацій; бути згодним та готовим сприймати щось (духовне, релігійне, моральне і т.д.), навіть якщо це суперечить вашим принципам чи світоглядним установкам; дотримуватись норм поведінки – бути ввічливим, виявляти повагу до співрозмовника, що може виражатися в доброзичливому ставленні до нього, доречному зверненню, відповідно позиції у суспільстві тощо [29, с. 35].

Аналіз комунікативної поведінки того або іншого народу дозволяє виявити певну сукупність комунікативних факторів, параметрів, ознак, які або сприяють толерантній поведінці особистості, або ж навпаки перешкоджають їй [37, с. 40].

Саме тому у сучасному світі ділові стосунки неможливі без опори на принцип толерантності, із чим ми беззаперечно погоджуємось, адже діловий етикет передбачає від дипломованої особи підпорядкування даному принципу та слідуванню всім правилам.

Так як зараз вже 21 століття, суспільство розвивається в цивілізованому та демократичному руслі, на даний момент неможливо уявити теперішній та подальший його розвиток без опори на принцип толерантності. Виходячи з цього варто замислитись, що цей принцип має на увазі, що він бере за основу.

Отже, комунікативна категорія толерантності є багатогранним та комплексним поняттям, яке трактується по-різному, залежно від змісту, що вкладається соціальними чи культурними групами. Саме тому толерантність в кожному народі буде проявлятися по-різному, залежно від звичаїв та норм даного суспільства.

1.3. Статус категорії толерантності в системі суміжних понять: терпимість, ввічливість, політкоректність.

Толерантність – це терпимість до чужого, готовність (со)існувати разом із ним, це гнучкість, стриманість в будь-якій ситуації, погляд на світ без стійких негативних емоцій та оцінок [37, с. 13]. Дослідник наголошує, що толерантність припускає терпимість до іншого мислення, поважанню чужих думок та спокійне до них відношення. Він вважає дану терпимість, як позитивну якість мислення людини та нації, що виявляється у відношенні ідей і вчинків оточуючих, а також як особливий вид мислення людини.

Відповідно до поданого вище визначенням виникає питання зв'язку поняття толерантності з суміжними поняттями – терпимість, ввічливість, політкоректність і т.д. Перш за все визначимо близькість толерантності до поняття терпимості.

У контексті культурних традицій співвідношення понять «толерантність» і «терпимість» можна порівняти зі співвідношенням поняття «ввічливість» у різних культурах (*politeness, civility*) [50, с. 103-104]. Але супіставити ці два поняття, доповнивши їх знаком рівності не можна, адже поняття не є ідентичними. Помилковим вважається зіставлення та ототожнення російського поняття “терпимості” – іноземному “толерантності”, адже між ними існує велика, суттєва різниця.

Перш за все, різниця виникає на *стилістичному рівні*, коли розтлумачивши ми отримаємо негативну конотацію поняття “терпимість”, як “терпіння чогось поганого”, в той час як толерантність має на меті – терпіння до іншого, не такого, як ти [37, с. 18].

Таким чином робимо висновок, супіставивши ці два поняття, що толерантність – це завжди добре, а терпимість – це добре до певної межі, але погано, якщо пройти цю межу. З поняттям толерантності співвідносимо також поняття ввічливості.

Категорія толерантності тісно пов'язана з категорією ввічливості. Михайлова, пов'язучи подані дві категорії – співставляє обидва поняття, але одразу ж проводить межу і відділяє їх. “Ці категорії визначаються як моральна якість людини, що шанобливо ставиться до іншої. Але при цьому, толерантність

передбачає шанобливе ставлення до відмінностей в іншому(думці, ставленні і т.д.), а ввічливість – поведінковий прояв поваги до статусних, рольових і особистих якостей іншої людини” [29, с. 35].

“Толерантність – це ввічливість до співбесідника, інтерес до його, навіть і засуджуваних мною точок зору” [37, с. 13]. З цього випливає, що не обов’язково поділяти думку іншої людини, а тим більше її схвалювати.

Не можна обійти увагою і той факт, що ввічливість та толерантність слідує різним вимогам: ввічливість несе в собі повагу до особистості та постулат “робити добро іншому”, в той час як толерантність має на меті поважати несхожість іншого та заборону “робити погане іншому”; ввічливість потребує етикету, толерантність – етики і т.д.; ввічливість передбачає стратегію зближення і віддалення, в той час як толерантність тільки – стратегію зближення [29, с. 36].

Толерантна людина фіксує у своїй свідомості і особисте негативне відношення до ідей або вчинків інших, але вона не висловлює цієї незгоди в різкій чи агресивній формі, вміє виділити головне від другорядного, не вступає в конфлікти, намагається висловити свою думку ненав’язливо, необразливо, залишає за співбесідником право на іншу думку [37, с. 13].

Проте «ввічливість» і «толерантність» не є ідентичними поняттями. Ввічливість належить до сфери етикету, який «хоча й виражає зміст тих або інших принципів моральності, у традиційному суспільстві, як правило, стає ритуалом, має чисто зовнішню, відірвану від свого морального ідеалу форму, строго канонізований характер». Толерантність же належить до області етики, специфіка якої обумовлена її нормативним характером. Етика формулює ідеї про добро та зло у вигляді ідеалів, моральних принципів і норм поведінки. Толерантність виступає як мовний фільтр, який накладає певні обмеження на спілкування, поведінку, можливість негативного відношення один до одного” [50, с. 103-104].

Стернін наголошує на тому, що оцінність терпимості залежить від того, до чого виявляється дана терпимість, тобто його предмету [37, с. 18]. У той час як

оцінність толерантності не має ні від чого залежати, вона має на увазі толерантність по відношенню до всього з чим стикається дана людина, тобто це всеохоплююча категорія.

Комунікативна категорія толерантності дуже тісно представлена у мові, маючи схожі, проте не ідентичні властивості та характеристики, з такими поняттями, як ввічливість, терпимість та політкоректність.

1.4. Прагматика толерантності

Розглядаючи проблематику толерантності, у межах прагматичного аспекту варто зазначити актуальність теорії мовленнєвих актів. Актуалізація прагматичного аспекту відбувається за рахунок вживання дипломатами мовленнєвих актів, стратегій і тактик.

Мовленнєвий акт розглядають як елементарну, недискретну одиницю вербальної комунікації(дискурсу). Ще одне трактування мовленнєвого акту надає Бацевич, розглядаючи його як цілеспрямовану мовленнєву дію, що здійснюється у відповідності до принципів і правил мовленнєвої поведінки, прийнятими в конкретній спільноті; одиницю нормативної соціомовленнєвої поведінки, що аналізують у межах прагматичної ситуації [1, с. 31].

Дипломати здебільшого використовують мовленнєві акти ствердження, заперечують ту чи іншу інформацію, звинувачують, хвалять, запевняють чи констатують факти. Розглянемо типи мовленнєвих актів, що найчастіше корелюють у дипломатичних промовах: асертиви, директиви та експресиви [38, с.154].

Асертив – тип мовленнєвого акту, мета якого представити певний стан речей. Директив - тип мовленнєвого акту, мета якого змусити адресата зробити щось. Директиви мають імперативну спрямованість та використовуються для спонукання слухача виконати певний акт мовного або позамовного характеру. Експресив - тип мовленнєвого акту, мета якого виразити певні почуття або настанови. Експресиви передають психологічний стан мовця щодо реальних справ, характеризують ступінь його відвертості [52, с. 86].

Дипломатичний дискурс зорієнтований завжди на діалог та досягнення компромісу шляхом переговорів. Дипломатичне мовлення характеризується значними соціальними чи політичними обмеженнями, тому, виголошуючи промову, дипломат має особливо пильно стежити за своїм мовленням [28, с. 126].

Саме тому важливим критерієм є відбір комунікативних стратегій і відповідних тактик, які залежать від ситуації спілкування, предмета обговорення, форми дипломатичної бесіди, а також зауважуючи інтенції комуніканта [7]. При цьому адресант обов'язково послуговується принципом толерантності при виборі відповідних стратегій та тактик.

Різноманітність тлумачень понять стратегій та тактик різниться у межах підходів, в яких вони вивчаються. У комунікативній лінгвістиці поняття стратегії розглядають як “оптимальну реалізацію інтенцій мовця щодо досягнення конкретної мети спілкування, тобто контроль і вибір дієвих ходів спілкування й гнучкої їхньої видозміни в конкретній ситуації” [1, с. 133]. Судус Ю.В. проаналізувала сутність поняття стратегії як “сукупності зумисних мовленнєвих дій, що направлені на реалізацію комунікативної мети мовця” [11]. Михайлова О.А. трактує поняття комунікативної стратегії як плану, вектору мовленнєвої поведінки, що виражається у виборі системи продуманих комунікантом поетапних мовленнєвих дій [5, с. 75].

Кожна комунікативна стратегія, в свою чергу характеризується відповідним набором мовленнєвих(комунікативних) тактик. Комунікативна тактика – це конкретний мовленнєвий хід у процесі реалізації комунікативної чи мовленнєвої стратегії, який направлений на вирішення певної комунікативної задачі конкретного етапу спілкування [5, с. 75].

Досягнення поставленої мети у дипломатичній комунікації відбувається за допомогою використання широкого спектру стратегій, у межах яких можна застосувати одну або більше тактик. Завдання стратегій полягає в окресленні головного маршруту дискурсу, там де починається задум комунікації і завершується його реалізацією, в той час як тактики слугують для забезпечення

гнучкості комунікації [7, с.194].

Комунікативні стратегії мають бути ретельно відібрані дипломатом, залежно від виду дипломатичної бесіди та тематики та проблематики зібрання.

Волкова Т.А. досліджуючи дипломатичну комунікацію виділяє наступні стратегії: прагматична стратегія самопрезентації, прагматична емоційно-налаштовуюча стратегія та риторична стратегія переконання. Ключовою стратегією зазначає стратегію самопрезентації, яка полягає у формуванні міжнародного іміджу держави. Стратегія включає тактики позиціонування, переконання, навіювання [2, с. 17,19].

Науковці наголошують на провідній ролі стратегії самопрезентації. Терентій Л.М. відзначив складну структуру стратегії, що містить у собі самохарактеризацію разом із прагненням суб'єкта скласти певне враження про себе у партнера по комунікації [12]. Савчак І. наголошує на основній стратегії самопрезентації у дипломатичному дискурсі, що полягає у демонстрації найяскравіших якостей людини, у контексті країни та реалізується за допомогою тактик солідаризації, дистанціювання, самосхвалення [7, с. 196].

Журавльова Н.Н. навела аналітичний огляд комунікативних стратегій, що базуються на наступних підходах: лінгвістичному, комунікативно-діяльнісному (технологічному), лінійному та інтерактивному [4].

Савчак І. при аналізі комунікативних стратегій зазначила, що дипломат для досягнення комунікативних цілей послуговується наступними стратегіями: конформізму, аргументування, агітації. Стратегія конформізму полягає у вираженні солідарності з опонентом і в процесі реалізації якої співрозмовники використовують тактику комунікативної згоди, стратегія аргументування передбачає реалізацію тактик незгоди, контрзапитань, ухилення від відповіді, агітаційна стратегія використовується з метою впливу на свідомість, переконання, активність опонента. Наведені стратегії використовуються разом з тактиками обіцянки, застереження, надання оцінного значення, наведення аргументів «за», запрошення, прямого спонукання, апелювання до авторитету, до моральних цінностей [7, с. 192, 194].

За допомогою стратегій та тактик реалізується прагматична спрямованість концепту толерантність, а саме “ пом'якшення негативної оцінки ” або “ вуалювання агресивності початкових інтенцій адресанта ” [49, с. 319]. Комунікативна категорія толерантності може бути спрямована і на інше, залежно від поставленої адресантом мети комунікації. Таким чином, наприклад виголошуючи промову, адресант може скоригувати початкову інтенцію мовленнєвими засобами для досягнення ним необхідних цілей.

Прагматичну функцію комунікативної категорії толерантності можна визначити як, комунікативну стратегію, основна ціль якої ефективно досягнення комунікативної мети шляхом вуалювання початкових негативних інтенцій адресанта та пом'якшення вираження негативної оцінки. Толерантність проявляється у зниженні категоричності, емоційності, експресивності, інтенсифікації висловлювання [49, с. 321].

Отже, для успішної комунікації дипломатів, досягнення консенсусу та бажаних результатів важливим є вибір правильних мовленнєвих актів та конкретних стратегій, які припускають відповідний набір тактик. Стратегії у комбінації з тактиками мають бути ретельно підібрані учасниками дипломатичної комунікації для реалізації мети дипломатичного дискурсу.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

Питання дискурсу є складним та багатогранним, саме тому викликає багато суперечок та питань у дослідників. Дипломатичний дискурс відносимо до інституційного типу дискурсів, в якому мовець виступає як представник соціальної групи з позицій соціолінгвістики, а з позицій учасників спілкування відносимо його до статусно-орієнтованого дискурсу, адже дипломатичний дискурс має на меті діалог представників різних соціальних груп, водночас учасники якого виконують приписану їм роль.

Англомовний дипломатичний дискурс визначаємо як стійку систему статусно-рольових відносин, до якого входять учасники комунікації, зокрема дипломат та цільова аудиторія, ціль комунікації, яку ставить перед собою комунікант та яку можна зрозуміти проаналізувавши його інтенції.

Під метою дипломатичної комунікації розуміємо інформування та спонукання, з чого виходять основні заклики, що виголошуються дипломатами, зокрема до миру та безпеки, стабільності, припинення вогню переговорів і т.і.

Учасниками спілкування є перш за все професійні дипломати, які звертаються до масової аудиторії, так само, як і до дипломатів або політичних діячів інших країн. Основною ціллю при озвученні промови є підтримка та захист інтересів власної держави, а також інших країн, так само як і інтенції дипломата до співпраці з іншими країнами і неодноразове наголошення саме на цьому аспекті.

Існує багато жанрів дипломатичної комунікації, що фігурують в англомовному дипломатичному дискурсі, ключовою виділимо дипломатичну промову, як аргументативний тип у центрі уваги нашого дослідження.

Дипломатичні промови насичені лінгвостилістичними особливостями дотримуючись офіційно-ділового стилю, однак не позбавлені емоційності та забарвленості. Для реалізації комунікативних завдань та цілей дипломатами використовуються у значній мірі комунікативні засоби та мовленнєві акти, конектори-архаїзми, дискурсні маркери, однак основну частину промови становлять загальноживані лексичні засоби.

Питання толерантності постає ключовим у межах розгляду багатьох типів дискурсу і реалізується в англомовному дипломатичному дискурсі як поняття комунікативної категорії. Комунікативний аспект толерантності передбачає перш за все безконфліктність, етикетність та гармонійність спілкування, дипломат має поважати та приймати думку іншого, відповісти на твердження при невідповідності поглядів етикетно та толерантно.

Комунікативну категорію толерантності розуміємо як необхідність розумно себе поводити, не вдаючись до насилля в конфліктних ситуаціях і не створюючи таких ситуацій, а також готовність сприймати щось, навіть якщо це суперечить вашим принципам чи світоглядним установкам, а також дотримуватись норм поведінки, тобто бути ввічливим, виявляти повагу до співрозмовника, що може виражатися в доброзичливому ставленні до нього, доречному зверненню, відповідно позиції у суспільстві тощо.

Питання толерантності співставляється суміжним поняттям ввічливості, терпимості та політкоректності. Терпимість виражається у поважанні думок інших та спокійне ставлення, а ввічливість у шанобливому ставленні до іншого.

Прагматика толерантності полягає у вживанні дипломатами мовленнєвих актів, зокрема ствердження, заперечення, звинувачення, схвалення та інші. У дипломатичних промовах найчастіше корелюють асертиви, директиви та та експресиви.

Для досягнення компромісу або інших інтенцій комуніканта під час переговорів дипломати використовують певний набір стратегій, у межах яких існує велика кількість тактик. Комунікативні стратегії відбираються дипломатами залежно від типу дипломатичних промов, а також тематики бесіди. Ключовими в англомовному дипломатичному дискурсі виділяємо стратегії конформізму, самопрезентації, агітації, а також маніпуляції, у межах яких застосовується відповідний набір тактик, комунікативної згоди, солідаризації, спонукання, апелювання до авторитету та інші.

РОЗДІЛ 2

СПОСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КАТЕГОРІЇ “ТОЛЕРАНТНІСТЬ” В АНГЛОМОВНОМУ ДИПЛОМАТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

2.1. Топоси реалізації категорії толерантності в англomовному дипломатичному дискурсі

Дипломатичний дискурс, як тип інституційного дискурсу є відгалуженням політичного, також комбінує у собі інститути дипломатії та міжнародного спілкування і тлумачиться, як “стійка система статусно-рольових відносин, що склалася в комунікативному просторі соціального інституту дипломатії” [5, с. 3].

Враховуючи статусно-рольові характеристики англomовного дипломатичного дискурсу, зазначимо, що учасниками комунікації є у більшості випадків дипломати, які у процесі передачі дипломатичної інформації звертаються до аудиторії з метою або проінформувати щодо нагальної потреби вирішення проблеми [5, с.195], або спонукають слухачів до дії, тим не менш маючи за основну ціль спілкування досягнення миру у перемовинах [15, с.28].

Хронотоп дипломатичного дискурсу складають хронос, тобто час і топос або місце. У межах аналізованих дипломатичних промов топосом є здебільшого країни Європейського Союзу, хоча спектр країн питання яких підіймається на засіданнях: “*Syria? North Korea? The Middle East?, Israeli-Palestinian conflict, Palestine, Ukraine-Russia*” (3;4), “*The conflict in Ukraine will also continue to occupy us*” (4). Так само як різниться спектр, варіюються і теми, з якими виступає дипломована особа, так само, як і мета зібрання: “*The United Nations of the 21st century must tackle the root causes of conflict. These include climate change.*” (4), “*Germany and the European Union stand by the Paris Climate Agreement*” (4), “*Opening reception of the Embassy of Japan in the Republic of Rwanda*” (5), “*...the withdrawal of all illegal troops from the region and restoration of control over Ukraine-Russia state border*” (8).

Хронос здебільшого включає в собі календарні події, зокрема засідання з нагоди відкриття посольства, загальні дебати Генеральної Ассамблеї ЄС,

конференція послів тощо. Наприклад: *“Speech by the Federal Minister for Foreign Affairs, Heiko Maas ... at the general debate of the 73rd General Assembly of the United Nations”* (4), *“Opening Remarks by Acting DCM Joseph Pennington at the U.S.-Ukraine Cyber Bilateral Dialogue”* (17), *“Speech by H.E. Mr. Kunio Hatanaka, on the occasion of the opening reception of the Embassy of Japan in the Republic of Rwanda on 9 July 2010”* (5), *“Opening speech of H.E. Mevlüt Çavuşoğlu... at the 10th Ambassadors Conference”* (3) і т.д.

У роботі виділимо топоси реалізації комунікативної категорії толерантності у такому жанрі дипломатичного дискурсу, як дипломатична промова. Орієнтуючись на класифікацію Т.А. Шаповалової проаналізовано та виділено наступні види топосів: топос підтримання миру та безпеки, топос мирного регулювання, топос співробітництва, а також було виділено інші види: топос стабільності, топос примирення, топос свободи.

У промовах найчастіше корелює, що водночас робить його і найбільш значимим – топос підтримання миру та безпеки, адже загалом основною метою перемовин є збереження миру між країнами. Топос порушується у промовах американських, португальських, німецьких, японських, турецьких, а також українських дипломатів.

Німецький дипломат Heiko Maas на загальних дебатах Генеральної Асамблеї ООН розглядав питання Ізраїльсько-Палестинського конфлікту і в межах нього закликав до рішучих дій, результатом яких будуть: *“lasting peace”*, *“a step towards peace”*; наголосив на необхідності проведення мирних виборів: *“peaceful elections”*; зробив акцент на загрозі терористичних актів в Іраку і водночас виділив завдання, що мають бути у фокусі уваги присутніх: *“This is also the objective of Secretary-General Guterres peacekeeping reform efforts/missions”*, щоб при дотриманні цих ключових цілей наслідком був мир: *“peacekeepers truly bring peace”* і закінчує свою промову тим же закликом до миру та безпеки *“The desire for peace and security”*. Термін безпеки вживається дипломатом у словосполученні з свободою та благополуччям: *“freedom, security and prosperity”*; з стабільністю: *“have on the security and stability of entire*

countries”; “... *lead self-determined lives in security and dignity*” та інше: “*their freedom and dignity will be defended*”, “*to safeguard sovereignty*”, “*political support*” (4, с. 3,4,9,13,14,15,19).

Топос підтримання миру та безпеки знаходимо у промові дипломата з Японії, Н.Е. Mr. Kunio Hatanaka, на честь відкриття посольства Японії у республіці Рванда наголошував також на проведенні мирних виборів: “*we hope that this election will be held in a peaceful way*”, але більший акцент у своїй промові зробив на аспекті безпеки, згадуючи першу місію, що стосувалась допомоги біженцям під назвою “*one of the first foreign missions of the Japanese Self Defense Force to Goma*”: “*assure safety in refugees camps*” та зазначив позитивне враження туристів з Японії про відвідане місто: “*impressed by the cleanness and safety*” (5, с.2,3). Приклади ілюструють занепокоєння дипломата щодо майбутніх виборів, критичний аналіз дій, пов’язаних з допомогою біженців та їх результати.

Радник-посланник Джозеф Пенінгтон під час американсько-українського зібрання на тему кібер двостороннього діалогу спонукав до проведення безпечних виборів: “*securing elections*” та виголошував заклики щодо посилення безпеки “*strengthening your cyber security*” (17). Дипломатом було зроблено акцент на зниженні ризиків через посилення захисту, а також висловлено занепокоєння щодо майбутніх виборів.

Політичний діяч Mevlüt Çavuşoğlu пропагандує наступне: “*Independent, peaceful foreign policy*”, “*peace and development nexus*”, водночас застосовує топос безпеки при вживанні термінів “захищати”: “*defending our national interests and policies*”, “*were safely rescued*”, “*was taken under protection*” (3, с.5,6,9). Приклади ілюструють інтерес дипломата щодо проведення безпечної іноземної політики, захисту національних інтересів і, що є важливішим безпеці людей.

Американський політик та дипломат Майк Помпео у заяві до преси, із заголовком “Крим – Україна” заявив дещо контрадикторні поняття, наприклад: “*peaceful opposition*”, “*peaceful dissent*”, а також виголосив занепокоєння щодо

загрози спільній безпеці: “ *Russia’s occupation of Crimea and its increasing militarization of the peninsula is a threat to our common security*” (6). Стурбованість дипломата ситуацією у Криму виражається у його твердженнях, щодо мирної опозиції людей і їх спільній безпеці.

Український політичний діяч і дипломат Вадим Пристайко використовував розмаїття лексики безпеки або ж її похідних: “*a mounting threat to security*”, “*to safeguard their independence*”, категорії безпеки у промові утворювали нові словосполучення, наприклад: “*European security*”, “*no lasting security and stability without respect*”, та навіть умовами: “*all security conditions are met... and restoration of control over Ukraine-Russia state border*” , неодноразове вживання даних категорій в межах мирного вирішення та налагодження конфліктів: “*peaceful settlement of conflicts*”, “*peaceful resolution of protracted conflicts*”, *to be the biggest threat to European peace and security* (8). Приклади ілюструють зацікавленість дипломата Європейською, суспільною безпекою, який наголошує на її загрозі і акцентується увагу на збереженні та захисті незалежності, мирному вирішенні та налагодженні конфліктів.

Порівняно з топосом підтримання миру та безпеки, топос мирного регулювання є доволі розповсюдженим у дипломатичній комунікації також. Відмінною характеристикою топосу є фази мирного виходу з конфлікту, з яких виділимо: фазу стабілізації, комунікації та переговорів [45]. Охарактеризуємо кожен фазу окрему на прикладі промови німецького політика Heiko Maas на загальних дебатах 73 Генеральної Асамблеї ООН у порівнянні з португальським державним діячем António Guterres, який надав вступне слово на прес-брифінгу у штаб-квартирі ООН.

Фаза стабілізації покликана припинити воєнні дії між країнами, її відображення знаходимо у словосполученнях: “*... a view to stabilising the ceasefire*” (4), “*an immediate ceasefire in all corners of the globe to reinforce diplomatic action*”, “*the global ceasefire appeal is resonating across the world*”, “*moral voice in support of a global ceasefire*”, “*the Resident Coordinators are engaging with conflict actors to help move towards ceasefires on the ground as a*

prerequisite to lasting peace” (22). Необхідність донесення дипломатами загрози конфліктів до аудиторії ілюструється подальшими закликами до примирення, стабілізації та припинення бойових дій і вогню у кожному куточку планети.

Комунікаційна фаза характеризується встановленням діалогу, який виявляється у аналізованих промовах через мовленнєві одиниці “обговорити”: “*General Assembly has its own crisis to discuss...*”, “*...discussing potential cost savings...*” (4), “*to convene the parties to discuss COVID-19 crisis management and a nationwide ceasefire mechanism*”, “*realize the ceasefire they have been discussing under the auspices of the United Nations*” (22), а також “обговорення, діалог”: “*All efforts, including our discussion on a possible UN mission in eastern Ukraine...*”, “*... to limit our discussion...*”, “*we will always seek dialogue with civil society*”, “*... to pave the way back to dialogue*” (4). Приклади ілюструють залученість учасників до дискусії і закликів дипломатами до обговорення потенційних заощаджень, кризи, припинення вогню.

Відповідно для успішного досягнення фази перемовин, необхідно професійно вміло їх вести, отже використання наступних мовленнєвих одиниць було зафіксовано: “*we should ... finally start real negotiations on Security Council reform*”, “*the expertise we gained during the difficult negotiations with Iran*”, “*the successful conclusion of the negotiations*” (4), “*in Afghanistan ... a 21-member team was formed for direct negotiations with the Taliban*” (22), “*... the negotiated two-state solution is obsolete*”, “*... working on a negotiated two-state solution*”(4), “*The Idlib ceasefire previously negotiated by Turkey and the Russian Federation is holding*”, “*come to the negotiating table*” (22). Наведені приклади виголошуються дипломатами через заклики розпочати вести справжні перемовини, висновки щодо складних, прямих або навпаки успішних перемовин, розробки плану щодо рішень на перемовинах.

Разом з топосом підтримання миру та безпеки, топос співробітництва складає більшу частину мовленнєвих одиниць під час переговорів, з чого робимо висновок, що саме ці теми є у найбільшому фокусі дипломатичних стосунків. Учасники дипломатичної комунікації неодмінно наголошують на

повторній співпраці у подальшому майбутньому, адже це підкріплює не тільки дипломатичні, а і дружні стосунки між країнами. Топос має на меті відобразити взаємодію і підтримання початку у спілкуванні за допомогою толерантних установок кооперації. Виділимо одиниці найбільшого фокусу у промовах американських, португальських, німецьких, японських, турецьких, а також українських дипломатів.

Японський дипломат Н.Е. Mr. Kunio Hatanaka виражав доволі багато подібних закликів: *“bi-lateral cooperation for Rwanda”*, поняття співпраці також зустрічалося у словосполученні з координацією, зокрема: *“presence here will enhance coordination”*, *“to coordinate humanitarian assistance”* та інші приклади: *“successfully collaborated with a certain number of Asian countries”* (5, с.1-3). Виголошуючи промову дипломат хотів наголосити на необхідності підтримання і підкріплення не тільки дипломатичних, а і дружніх стосунків між країнами: *“It would be our utmost pleasure if we could further intensify such privileged bi-lateral cooperation in harmony with all international donor community here”*, *“... we hope that this election will be held in a peaceful way, and Rwanda continues to be our important partner in the international community sharing the common ideals of democracy and freedom”* (5). Приклади ілюструють заклики до посилення координації, успішно-проведених колаборацій, інтерес до майбутнього співробітництва.

Французький дипломат Е. Макрон у промові щодо глобальної французької дипломатії зазначає очікуване співробітництво від Італії та Лібії: *“Italy and Libya are expecting enhanced cooperation from us, which we must grant them and which has brought its initial results, particularly with the stepping-up of coastguard activities”* (9).

Американський дипломат Джозеф Пенінгтон вживав наступні словосполучення: *“cyber cooperation”*, *“a lot of opportunities for cooperation”*; предикативні конструкції: *“benefit greatly from our cooperation”*, а в кінці своєї промови знову повторив мету зібрання і підкреслив важливість майбутнього співробітництва *“So I anticipate a highly successful day of talks today, and look*

forward to the coming year of cooperation on this important issue” (17). Зафіксовано велику зацікавленість дипломата до подальшого підтримання стосунків, акцент на можливостях даної співпраці та жвавий інтерес до кооперації у наступному році.

У промовах німецького дипломата Heiko Maas, турецького Mevlüt Çavuşoğlu та українського Вадима Пристайко відмічена незначна кількість закликів до кооперації: *“international cooperation”*, *“puts dialogue and cooperation at the heart”* (4, с.5), *“to continue cooperation with this institution”* (8), *“we cooperate closely with our relevant Ministries and institutions”* (3, с.5). У поданих прикладах зазначена менша зацікавленість дипломатів, порівняно з іншими, тим не менш відмічено акцент на міжнародному співробітництву, її продовженню та приклад кооперації з партнерами.

Учасники дипломатичної комунікації звертають увагу суспільства щодо важливості та необхідності постановки питання свободи на зібраннях та методів боротьби за свободу та рівноправність. Топос свободи представлений у промовах Хайко Мааса, німецького дипломата, у словосполученні: *“proclamation of dignity and personal freedom”*, предикативних конструкціях: *“Europe ... was able to integrate in freedom, security and prosperity”*; *“The Charters promise is addressed to the people, who are told that their freedom and dignity will be defended at the United Nations in New York”* (4, с. 3,4,16), а також японського дипломата Н. Е. MR. Kunio Hatanaka: *“Rwanda continues to be our important partner in the international community sharing the common ideals of democracy and freedom”* (5, с.3). Зацікавленість дипломатами виражається у питаннях особистої свободи, її інтеграції, необхідного захисту, спільні ідеали з країнами-партнерами.

Топос свободи знаходить своє відображення у промовах американського політика Майка Помпео, який наголошує на її утисках, зокрема релігійної владою певної країни: *“Russian occupation authorities continue their assault on human rights and fundamental freedoms, brutally silencing critics in civil society and the media, and curtailing religious freedom”*, *“Occupation authorities severely limit*

religious freedom, target religious believers with bogus terrorism charges, and seized the Orthodox Church of Ukraine cathedral in Simferopol” (6), так само, як і у промові американського дипломата Крістіни Квін, яка використовує складені-іменні вирази: *“As democratic governments uphold freedom of speech, some malicious actors”* (20), а також у промові українського дипломата Вадима Пристайко: *“Speaking of the OSCE autonomous institutions in general, and the OSCE Representative on Freedom of the Media and the OSCE High Commissioner on National Minorities in particular”* (8). Робимо висновок щодо занепокоєння дипломатом фундаментальних свобод людей, обмеження релігійної свободи, а також акцентується свобода мовлення та медіа.

Відображення топосу примирення знаходимо у промовах: німецького дипломата Хайко Мааса: *“European neighbours courage in seeking reconciliation”, “... to promote stabilisation, reconciliation ... in the country”* (4, с.3,14); турецького дипломата Mevlüt Çavuşoğlu *“We are in favor of diplomacy, negotiations and reconciliation. However, in reconciliation culture, there is no place for imposition and pressure by one party”* (3, с.11); французького політичного діяча Ніколя Саркозі: *“And this brings me to the second new departure I wanted to introduce into our foreign policy, namely my wish to conduct a diplomacy of reconciliation”, “But we must be clear: diplomacy of reconciliation is in no sense a diplomacy of accommodation”* (7), а також політика у минулому Лене Есперсон: *“Our task will have changed to one of supporting reconciliation and a political transition process that will lead to a new, united Libya”* (21). Вирази ілюструють активний інтерес дипломатів до пошуку способів примирення, сприяти їй, так само, як і стабілізації країни, твердження щодо залучення всіх країн до примирення та переговорів, вживають у своєму мовленні вираз “дипломатія примирення” та закликають до підтримання мирної атмосфери.

Важливе місце серед видів топосів посідає топос стабільності. Німецький дипломат Хейко Маас вживає топос стабільності у наступних мовленнєвих актах: *“relative stability”, “by investing in stability and reconstruction”, “support to promote stabilisation, reconciliation and inclusive reconstruction”, “Moreover, we*

want to ensure that the Security Council makes the devastating effects that climate change can have on the security and stability of entire countries and regions an even greater priority” (4, с.13-15). Проаналізувавши дані приклади виділимо заклики дипломатів до підтримання і посилення стабільної ситуації у країнах, інвестувати для її ефективності, наслідки певних факторів не тільки на стабільність, а і на безпеку цілих регіонів і країн.

Турецький дипломат Mevlüt Çavuşoğlu наголошує на стабільності у таких виразах: *“We will continue working for crisis management and building stability”*, *“We attach great importance to the independence, political unity, territorial integrity, prosperity and stability of our neighbor Iraq”*, *“It is a fact that the reconstruction of Iraq will create such an important gain on the way to regional stability”*, топос стабільності у поєднанні з топосом миру: *“Otherwise, we cannot have a lasting peace and stability in our region”*, або разом з топосами безпеки та добробуту *“Moreover, we must join forces to rekindle the system of safety, security, prosperity and stability in Europe”*, *“Our relationship has critical value also for the prosperity and stability in our vast geography”* (3, с.10,13,14,16,19). Завдяки наполегливості у промові дипломата є можливість подолати кризу і досягти стабільності у майбутньому, її важливості, як одного із ключових факторів незалежності і процвітання країни, стабільності, як результат дій у регіоні та наголосив на важливості відновлення систем безпеки, процвітання і стабільності у Європі і конкретно у їх країні.

Посол Філіп Рікер у промові щодо подій у Крими наголошує на підтримці стабільності, зазначаючи: *“The United States is steadfast in its support for Ukraine’s sovereignty and territorial integrity”* (10).

Французький політик, Ніколя Саркозі вживає, послуговуючись топосом стабілізації, антонімічну категорію: *“It will be taking this initiative alongside Pakistan, which has been seriously destabilized following the atrocious murder of Benazir Bhutto”* (7), а датський політик Лене Есперсон під топосом стабільності, наголошуює на: *“stable euro-system and economic growth in our countries”* (21).

Таким чином визначаємо топоси співробітництва, підтримання миру та безпеки, стабільності, припинення вогню, мирного регулювання, примирення та свободи ключовими для успішної реалізації комунікативної категорії толерантності в англomовному дипломатичному дискурсі.

2.2. Вербальні маркери категорії толерантності в англomовному дипломатичному дискурсі

Вербалізація толерантності відбувається безпосередньо при спілкуванні дипломатів, веденні переговорів, під час якої інформація в більшій своїй мірі імплікується, а не передається відкрито.

Важливо наголосити на тому, що в основному дипломатична лексика має нести більш нейтральний характер. Окрім того, детальний аналіз текстів промов виявив, що серцевиною у мовленні є явище евфемізації. Під терміном евфемізація, в даному дослідженні будемо розуміти стилістично нейтральну лексику, яка має на меті викоринити грубі, невідходячі чи навіть вульгарні лексеми.

Більшість евфемістичних конструкцій було виявлено зі словами “суверенітет”, що на лексичному рівні реалізується за допомогою наступних лексем: “ *challenges to its sovereignty* ”, “*claims of sovereignty over*” (6); дієслівних конструкцій: “*to regain its independence and sovereignty*” (8), “*bravely defend their nation’s sovereignty and territorial integrity*” (20), “*help unlock further opportunities for cyber cooperation*” (12), лексичних конструкцій з вмістом *-ship*: “*leadership*” (2), “*ownership*” (5, p.2), “*friendship/partnership*”(19). Інші приклади евфемізмів: “*We stand with Ukraine as it attempts to strengthen the resiliency of its democracy and resist Russian challenges to its sovereignty and breaches of its territorial integrity, including cyber-enabled attempts to destabilize the country*” (12).

Тим не менш, той факт, що дипломатична лексика містить евфемістичний характер, це зовсім не заважає їй бути емоційно забарвленою. Наприклад, промови насичені наступними словосполученнями: “*fundamental principles and commitments*”(8), “*We remain fully committed to diplomatic efforts to end Russia’s*

ongoing aggression in eastern Ukraine” (19), ““The friendship between our two countries has never been stronger. We look forward to continuing our partnership and working with Ukraine’s leaders and citizens as you build a bright, secure, and democratic future. I wish you continued prosperity and success in the years ahead” (22).

Яскравий приклад використання евфемізованої лексики зазначимо у промові Хізер Науер щодо утисків Росією міжнародних судноплавних перевезень через Керченську протоку та Азовське море: *“Russia’s actions to impede maritime transit are further examples of its ongoing campaign to undermine and destabilize Ukraine, as well as its disregard for international norms” (16).*

Дипломат Крістіна Квієн на зібранні щодо “Ukraine’s Dual Challenges” послуговувалась також евфемістичними конструкціями, зазначаючи наступне: *“Their dignified revolution, founded on the premise that Ukraine’s Western trajectory was a vital national interest, struck a powerful blow against entrenched interests who opposed that idea” (18).*

На противагу евфемізації, розглядаючи офіційні документи, не можна було не відзначити агресивну манеру промов, що не має нічого спільного зі знаходженням толерантності: *“The perpetrators must be fully aware that there can be no impunity for crimes against humanity. Never, not anywhere!”, “In this regard, the International Criminal Court remains indispensable because it sends a clear message to the victims and the 18 perpetrators of the most serious crimes that justice will prevail”(4).*

Деякі приклади не толерантного відношення відносно певних осіб, або навіть цілого народу було зафіксовано: *“Our Ministry stood firm against the coup attempt, despite some traitors who infiltrated its ranks”(3), “In the world, there will always be shocks, be it economic or security-related. But these shocks should make states more “resilient” (3).*

Незважаючи на всі вищезазначені віддалення від теми толерантності, більшість дипломатичних промов слідують принципам толерантного

відношення до всіх присутніх на зборах, так само, як і дипломовані особи, що їх виголошують.

Багато уваги приділяється міжнародному співробітництву, грошовим справам і , що найважливіше занепокоєнню щодо тероризму, війнам. З цієї причини вербальними маркерами тут виступають заклики, які виголошуються мовцями: *“We believe in the United Nations because international cooperation changed our own fate for the better”* (4), подяки: *“We commemorate our martyrs with respect and gratitude, and our veterans with gratefulness”*(3) і, звичайно ж, надають грошову допомогу країнам, що потребують цього: *“As the second-largest humanitarian donor, Germany is willing to provide UNHCR with a further 116 million euros - to help Syrian refugees in Jordan and Lebanon”* (4).

У промові Mr. Kunio Hatanaka помітно відчувається категорія толерантності при звертанні щодо подальшого співробітництва: *“It would be our utmost pleasure if we could further intensify such privileged bi-lateral cooperation in harmony with all international donor community here”* (5), *“... we hope that this election will be held in a peaceful way, and Rwanda continues to be our important partner in the international community sharing the common ideals of democracy and freedom”* (5).

Для досягнення ефективної комунікації використовується також значна кількість вербальних засобів підтримання контакту, які в більшій своїй мірі складають експресивні вислови у формі питальних речень. У більшості випадків дипломовані особи вживають риторичні питання, з яких можемо виділити питання-фокус на країнах питання яких підіймається на зборах: *“So what is the big issue in 2018? Syria? North Korea? The Middle East? Or the dramatic global refugee situation from the Mediterranean to Venezuela?”* (4, p. 2); риторичні питання-заклики до проблем, що є нагальними у вирішенні: *“Isn't it in the interest of everyone to make Eastern Mediterranean a region of peace and prosperity?”* (3, p. 18), *“What about the xenophobia, Islamophobia, the outbreak of extreme right in Europe, the strategic confusion and the moral impasse, sheltering coup-plotters and feeding separatist terrorists?”* (3, p. 19); why-questions: *“Why the*

UN preferred Turkey on this issue among the 194 countries?” (3, p. 17), *“Well, then why when the world is experiencing the lowest levels of violence; we constantly feel under threat and challenged in a ring of fire?”* (3, p. 8); інші приклади вживання питань: *“Except our President, is there any other world leader who paid visits to 27 African countries?”* (3, p. 16).

Вербальні маркери толерантності перш за все були виокремлені на лексичному рівні у вигляді евфемізмів, на синтаксичному у вигляді риторичних питань-закликів, ідіоматичних конструкцій, способами гіперболізації. Саме за допомогою них комунікативна категорія толерантності проявляється на мовному рівні у англійському дипломатичному дискурсі.

2.3. Етикетність англійського дипломатичного дискурсу як вияв толерантності

Під поняттям етикетності розуміємо ввічливе, шанобливе ставлення до присутніх, що обов'язковим аспектом включає в себе толерантне відношення при дипломатичній комунікації.

Виголошуючи промову, пишучи лист-подяку дипломована особа має послуговуватись низкою так званих правил-дипломатії, яким вона слідує протягом усього часу: *“Madam President / Mr President, Ladies and gentlemen..”* (4), *“Our Ministry, a highly praised institution of our country... graced with honorable guests”* (3).

Етикетність, як складову комунікативної категорії толерантності перш за все відмітимо при звертанні дипломата до цільової аудиторії, наприклад у мовленнєвих одиницях “гість”: *“Distinguished, Esteemed, Dear Guests”*(3;5); “міністр”: *“Honorable, Distinguished Ministers”* (5); “посол”: *“Excellencies, Distinguished Ambassadors”* (3;5); “колега”: *“My dear colleagues, Distinguished colleagues”* (3;8) та інші: *“Dear Members of the Press”* (3), *Your Imperial Majesty* (1, с.11). Зокрема, відмітимо пошанне ставлення генерала Кірка Сміта командира американських спеціальних операцій США та Європи на церемонії з приводу "Обладнання у притулку Аляски" для українських спецоперацій: *“Thank you very much for the opportunity to participate in this event. I'm very*

honored to be able to represent the United States, specifically U.S. Special Operations Command Europe, and our great partners that we have here that work with us” (15).

Об'єднання з питань міжнародного дипломатичного дискурсу вимагає використання відповідного вибору мовленнєвих одиниць в обов'язковій частині промови, одразу ж слідуючи за привітанням. Очікується, що вибір мовленнєвих одиниць, використаних в частині промови, має передавати похвалу на честь лідера країни від сторони, що приймає, на додачу до привітань, переданих до народу країни, про яку веде мову спікер (2, р.42).

У межах категорії етикетності у дипломатичній комунікації, простежуємо піднесену ввічливість і пошану у звертанні до дипломатів, послів, гостей, колег та інших людей, що присутні на цих заходах: *“Thank you for the huge trust you showed in us through your votes. Your trust is an incentive for us” (4), “I wish to first of all express my sincere gratitude to all of you... your presence tonight is extremely encouraging” (5), “All of our Embassy staffs are very much grateful to all those people who have contributed to the establishment of our two countries’ friendly relations” (5), “I commend Chair-in-Office Prime Minister Rama for his leadership throughout this year of unprecedented challenges, not least the global pandemic” (14).*

У листах-подяках також можна відмітити подяку до старань людей різних рангів – інженерів, науковців, експертів у галузях безпеки, які невтомно працювали заради досягнення спільної мети: *“We commend the dedicated team of hundreds of Kazakhstan and U.S. scientists, engineers, and safety, security and transportation experts who worked tirelessly to accomplish an extremely difficult and ambitious undertaking with the highest standards of safety and security” (1, р. 9).*

Неодмінно варто відмітити і ввічливість по відношенню до звичайних людей — громадян, до яких звернена увагу на наступних зібраннях: *“And with compassion and dedication, we delivered many other services to our citizens, with a cordial human touch. Together with our ambassadors, consul generals and their personnel, we took care of our citizens”, “Our citizens deserve best of everything. To*

this end, we will work together”, “Our heroic and noble people, standing against bullets and bombs, showed the whole world its dedication to democracy” (3).

Промови дипломатів закінчуються піднесеною ввічливістю і пошаною: *“As I conclude my remarks, I extend my cordial respects, appreciation and sincere regards to all of you” (mevlut), можуть також повторювати ціль написання листа та підпис адресанта: “May I again congratulate you on your birthday and national holiday. Please accept, Your Imperial Majesty, the assurances of my highest esteem. Dalia Grybauskaitė, President of the Republic of Lithuania”*

“Please accept, Excellency, the assurances of most distinguished consideration [Pen Signature]” (1, p. 12).

При завершенні промови дипломати зазначають успіх проведених зборів, висловлюють подяки іншим країнам, наголошують на важливості поставлених ними цілей та закликають до співпраці: *“So I anticipate a highly successful day of talks today, and look forward to the coming year of cooperation on this important issue” (12;13), “The United States remains committed to working with the Ukrainian Government and civil society to achieve peace in eastern Ukraine and fully implement reforms to build a stronger and more prosperous Ukrainian democracy”(20).*

Етикетність дипломатичної комунікації як вияв толерантності виявляється у ввічливому, шанобливому ставленні учасників в ангомовному дипломатичному дискурсі один до одного. Дипломати починають промови зі звертань до аудиторії, вживаючи лексичні засоби пошанної тональності. Протягом промови виголошують подяки людям за співпрацю, звертаються до аудиторії з метою акцентування уваги на старання людей, виконану роботу та довгий шлях, який був пройдений для досягнення численної кількості завдань.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

Проведений ретельний аналіз дипломатичних промов дозволив дослідити та визначити ключові топоси реалізації комунікативної категорії толерантності.

У англомовному дипломатичному дискурсі дипломатами реалізується комунікативна категорія толерантності за допомогою шести основних топосів: підтримання миру та безпеки, мирного регулювання, співробітництва, стабільності, примирення і свободи, кожен з яких покликаний звернути увагу аудиторії до проблематичного питання, що підіймається на зборах, конференціях і т.і. Дослідження показало, що топоси підтримання миру, безпеки та співробітництва становлять основний зміст промов сучасних дипломатів.

Дипломати шанують та поважають осіб, з якими хочуть підтримати не тільки дипломатичні, а і дружні стосунки у подальшому майбутньому.

Вербальні маркери комунікативної категорії толерантності представлено в особливості на лексичному рівні за допомогою евфемістичних конструкцій, на синтаксичному рівні за допомогою граматичних конструкцій теперішнього та минулого часу, а на стилістичному за допомогою гіперболізації, ідіоматичних конструкцій. Тим не менш більшу частину дипломатичної промови становить нейтральна лексика.

Етикетність комунікації підкреслюється пошанною тональністю і виражається дипломатами ввічливим та шанобливим ставленням за допомогою прикметників “шанобливий”, “високопоставлений”, “дорогий” до цільової аудиторії – дипломатів інших країн.

РОЗДІЛ 3.

СТРАТЕГІЇ І ТАКТИКИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КАТЕГОРІЇ “ТОЛЕРАНТНІСТЬ” В АНГЛОМОВНОМУ ДИПЛОМАТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

3.1. Стратегія конформізму як засіб репрезентації комунікативної категорії “толерантність” в англomовному дипломатичному дискурсі

Серед ключової стратегії у дипломатичній комунікації варто виділити стратегію конформізму, яка базується на принципі солідарності з опонентом [33, 194]. Стратегія репрезентована тактиками комунікативної згоди та співробітництва.

Тактика комунікативної згоди є найпоширенішою серед учасників дипломатичної комунікації, адже важливим аспектом у збереженні дружніх стосунків є висловлення підтримки іншим країнам, особливо тим, з якими хочеться співпрацювати у подальшому майбутньому.

Наприклад, найчастіше дипломати виголошують заклики підтримки, розуміючи важливість та складність завдання через власний досвід: *“Having known through its own experience how difficult are the Chairmanship’s tasks, we fully support the incoming Albanian OSCE Chairmanship in the fulfilment of these responsibilities next year”* (8), особливо помітна підтримка при співробітництві країн, а саме моральна підтримка, що виражається дипломатами через спільні цілі: *“We stand with Ukrainians in government and civil society who are working to push forward crucial transformational reforms that advance economic growth, security, and the rule of law”* (19).

Американський дипломат Крістіна Квієн послуговуючись тактикою комунікативної згоди зазначила у промові, перш за все підтримку Україні з боку Сполучених Штатів та наголосила на міжнародному інтересі кожної країні без виключення щодо вільної та мирної Європи: *“The United States’ support for Ukraine’s ambition to be strong, independent, prosperous, and resilient is driven by our belief that a Europe whole, free and at peace is in the interest of all of us”* (20). Виголошуючи промову, що стосувалась проблеми дезінформації та її боротьби,

дипломат також зробила акцент на довготривалому бажанні Сполучених Штатів співпрацювати з Україною для досягнення їх спільної мети – побороти дезінформацію: *“The United States has long been committed to working with the people of Ukraine to combat disinformation through media literacy programming, training in investigative journalism, and more”* (20).

Тактика комунікативної згоди помітно відчувається у промові португальського дипломата Антоніо Гуттеріш, який виражає занепокоєння словосполученнями “ми маємо зробити все можливе”, “ми повинні віднайти мир та єдність у світі”: *“And so, we need to do everything possible to find the peace and unity our world so desperately needs”*; “об’єднатись щоб мобілізувати кожну унцію енергії” (збори стосувались спалаху Covid-19): *“We must mobilize every ounce of energy to defeat it”* (23).

Американський дипломат Джозеф Пенінгтон виражає тактику комунікативної згоди, зазначаючи позитивні наслідки гарної співпраці: *“We have also seen that good cooperation and information sharing following an incident of that kind can benefit everyone”* (12).

Тактика співробітництва, що має на меті підтримати та наголосити на необхідності, потребі, важливості подальшої кооперації використовується дипломатами як на початку, так і в кінці промов. До тактики можна віднести топос співробітництва, який є найпоширенішим серед дипломатичної комунікації.

Німецький дипломат Хайко Маас ставить питання суспільного співробітництва найсуттєвішим у своїх промовах. Підіймає питання партнерства, що безумовно вплине і змінить долю держави: *“We want to work with you as a reliable partner that puts dialogue and cooperation at the heart of what it does”* (4).

Американський дипломат Джозеф Пенінгтон послуговується тактикою співробітництва, що водночас взаємовідноситься із відповідним типом топосу та наголошує на важливості зібрання для держави, діалог з якою, разом із майбутніми зібраннями допоможуть відкрити майбутні можливості для кібер

співпраці: *“We hope that our whole of government dialogue today and additional meetings tomorrow will help unlock further opportunities for cyber cooperation”*, а також зазначає переваги, що їх можуть досягнути обидві сторони-країни за допомогою гарного співробітництва та поширення інформації: *“We have also seen that good cooperation and information sharing following an incident of that kind can benefit everyone”*(12).

Серед мовленнєвих актів найчастіше дипломатами використовуються асертиви, адже завданнями стратегії конформізму та відповідному набору тактик є представити певний стан речей, ситуацію, що склалась. Наприклад, німецький дипломат Хайко Маас говорить про статут та положення в ньому щодо свободи та гідності людей: *“The Charter’s promise is addressed to the people, who are told that their freedom and dignity will be defended at the United Nations in New York”*, говорячи про резолюцію зазначає необхідним нарешті слідувати шляху вільних та чесних виборів: *“In Resolution 2254, the Security Council itself showed the way. We must finally take this path to free and fair elections”* (4).

Японський дипломат Кунію Хатанака вживає асертиви, розповідаючи про свою країну, з її правом власності та рішучістю до допомоги: *“Rwanda is a country with strong ownership and determination towards self-help”*, зазначає залучення у процес розвитку країни та зміцнення стосунків двох країн: *“Japan has been strengthening its engagement in African development through the Tokyo International Conference on African Development (TICAD) process since 1993”*. Велика кількість асертивів вживається дипломатом у словосполученнях “ми віримо”, “ми маємо пишатись”, “мені б хотілось зазначити”, “ми також бажаємо” у яких виголошують заклики щодо подальшого зміцнення дружніх стосунків як між країнами, так і між людьми: *“We believe that the establishment of our Embassy in Kigali will contribute to further strengthen the already existing friendly relations between our two countries and people”*; наголошують на подоланні різноманітних недоліків та складнощів щодо прав власності та зусиль, що стосуються самопомоги: *“we believe that Rwanda can overcome all handicaps and difficulties with its ownership and self-help efforts”*; *“we should be proud of ... another famous*

Japanese”; “*I would like to mention equally ...*”; “*We also wish that our experiences would be useful for the development of Rwanda*” (5).

Турецький дипломат Mevlüt Çavuşoğlu зосередив увагу на початку промови щодо тематики програми, над якою було проведено кропітку працю і яка стосувалась гуманітарної та ініціативної політики: “*This year, under the theme “Enterprising and Humanitarian Foreign Policy in the Presidential System of Government”, we have once again prepared a thematically structured and content-rich program, graced with honorable guests*”, дипломат також наголосив на встановленні торгівельних стосунків із кожним континентом, що безсумнівно, підіймає країні, представником якого він являється високий статус: “*We have established commercial relations with each and every continent*” (3).

Отже, стратегія конформізму виражається тактиками комунікативної згоди та співробітництва, до якої, в свою чергу, відносимо топос співробітництва. Стратегії та тактики в основному виражаються за допомогою мовленнєвих актів – асертивів.

3.2. Стратегія самопрезентації як засіб репрезентації комунікативної категорії “толерантність” в англomовному дипломатичному дискурсі

Стратегія самопрезентації є не менш важливою у дипломатичному дискурсі, адже з її допомогою дипломат презентує свою країну та себе, будучи амбасадором і від нього безпосередньо залежатиме імідж держави на міжнародній арені [33, 194]. Серед тактик виділимо тактики самопрезентації, солідаризації та самосхвалення. У стратегії самопрезентації дипломатами вживається велика кількість директивів, адже основною метою є спонукання аудиторії до рішучих дій. У дипломатичній комунікації виділіємо наступні словосполучення, що виражаються директивами “ми мусимо”, “ми закликаємо”.

Хізер Науерт закінчує свою промову спонуканням до Росії припинити утиски морського флоту: “*We call on Russia to cease its harassment of international shipping in the Sea of Azov and the Kerch Strait*” (16). Антоніо Гуттеріш закликає уряд та прибічників до перемовин, поклавши край гуманітарним проблемам: “*I call on all governments and movements involved and*

their supporters to put an end to this catastrophic conflict and humanitarian nightmare – and come to the negotiating table”, докласти зусиль до збереження миру: *“we must raise the voices for peace”*, а також спонукає усіх небайдужих кардинально змінити стан справ: *“I call on all those that can make a difference to make that difference: to urge and pressure combatants around the world to put down their arms”*(23).

Турецький дипломат Mevlüt Çavuşoğlu послуговується значною кількістю директивних словосполучень у промовах, закликаючи до відновлення систем безпеки, процвітання та стабільності у Європі: *“We must join forces to rekindle the system of safety, security, prosperity and stability in Europe”*, зазначає також важливість своєї країни бути конструктивним партнером заради підприємницької та гуманітарної іноземної політики: *“We must be a constructive partner in all aspects of our enterprising and humanitarian foreign policy”* (3). Український дипломат Вадим Пристайко наголошує на необхідності зробити все можливе, щоб зберегти незалежність, професійні стандарти та актуальність всіх держав-учасниць: *“We must do everything possible to safeguard their independence, professional standards and relevance for all participating States”* (8).

Тактику самопрезентації знаходимо у промовах американського дипломата Крістіни Квієн, яка на початку промови зробила акцент на своїй посаді як дипломата та ключових цілях її роботи: *“As a diplomat for nearly three decades, I’ve long followed national and local news around the world to better understand the societies in which I work”* (20). У японського дипломата Кунію Хатанака, який наголошує на своїй посаді міністра закордонних справ та досвід на присутній заходах: *“As the Minister of Foreign Affairs, this is the fourth time I am together with you at this forum”*, а також на початку своєї промови говорить про свій статус першого посла-резидента Японії у місто Рванда: *“I myself came here at the end of February as first resident Ambassador of Japan to Rwanda”* (5). Португальський політичний діяч Антонію Гутерріш розповів про свій досвід прем’єр-міністра Португалії та його внесок під час роботи на цій посаді, одночасно наголошуючи на позитивних сторонах України та якостях українців:

“When I was Prime Minister, Portugal was becoming, after centuries of being an emigration country, we were starting to be an immigration country. I was proud that I was able to introduce a new policy and to fully legalize the [immigrant] communities, and I have to say that I was inspired by the wonderful qualities of the Ukrainians living in Portugal” (22).

Тактика солідаризації використовується американським дипломатом Джозеф Пенінгтоном, який був присутній на зборах Сполучених Штатів та України щодо питання кібер-білатерального діалогу і розпочав свою промову з сердечного привітання та представив свою професійну команди, так само познайомившись з учасниками команди іншої країни: *“I am glad to be here today for this next iteration of our dialogue on cybersecurity. Before I —I’ll make brief remarks and then will introduce members of our team, and meet the members of your team”* (12). Наступним твердженням дипломат використовує тактику солідаризації для позначення спільної мети двох країн – кооперація для того щоб побороти загрозу кіберпростору: *“We are here today because the United States and Ukraine both face significant threats in cyberspace. We also are here because we think there are a lot of opportunities for cooperation”* (12). Дипломат також виголошує солідарність з українцями, підтримку та відданість ідеї проти страждань та зазначає своє прагнення щодо сприяння допомоги українському народу і усім хто цього потребує: *“Now, with this emotional link, I want to express my solidarity to all those Ukrainians who are suffering because of the recent events that have caused 1.7 million displaced people in the country. I want to say that I deeply feel the suffering of the people and I am deeply committed to do everything I can in order to be able to address their plight”* (22).

Надалі можна з впевненістю зазначити тактику самосхвалення, що вживається американським дипломатом, щоб показати сильні сторони країни та шляхи боротьби з наведеними загрозами: *“Since our first meeting in this dialogue back in 2017, we have strengthened our cyber cooperation to face these challenges in ways that enable us to reap the benefits that cyberspace has brought to us all”* (12), японським дипломатом щодо покращення стосунків між країнами і підняття їх

статусу до стратегічного партнерства та стратегічного співробітництва: *“We have raised the level of our relations with Japan, Indonesia, South Korea, Malaysia and Singapore to “strategic partnership,” and with China to “strategic cooperation”* (3).

Тактика самосхвалення виражається дипломатами щодо власних дій і водночас реалізується разом з топосом співробітництва: *“As for bi-lateral cooperation for Rwanda, we have been particularly active in the areas of Human Resource Development, Rural Development, Economic Infrastructure and Industrial Development”* (5), директивами, що виражаються у закликах дипломатів щодо власної політики, дій, які мають бути виконані ними для посилення міжнародного співробітництва: *“We will strengthen international cooperation against terrorist organizations, primarily PKK/PYD/YPG, FETÖ and DAESH”* (3).

Португальський дипломат Антоніо Гуттеріш виголошував багато закликів-директивів щодо необхідності міцних дипломатичних зусиль задля легкого вирішення проблем: *“We need robust diplomatic efforts to meet these challenges”* (22), закликав віддати свій голос для досягнення миру: *“To silence the guns, we must raise the voices for peace”* (22) та на останок спонукав залучені уряди та їх прихильників покласти крайн конфліктам та особливо гуманітарним стражданням і почати нарешті перемовини *“I call on all governments and movements involved and their supporters to put an end to this catastrophic conflict and humanitarian nightmare – and come to the negotiating table”* (22).

Стратегія самопрезентації реалізується в англomовному дипломатичному дискурсі тактиками самопрезентації, самосхвалення та солідаризації. У проаналізованих промовах дипломатів у межах стратегії самопрезентації найчастіше вживаються учасниками комунікації мовленнєві акти – директиви.

3.3. Стратегія агітації як засіб репрезентації комунікативної категорії “толерантність” в англomовному дипломатичному дискурсі

Основна мета стратегії агітації вплинути на свідомість опонента, намагаться переконати його [33, 194]. Основними тактиками, що реалізують комунікативну категорію толерантність визначимо тактику прямого спонування,

апелювання до авторитету, обіцянки та надання оцінного значення. Зважаючи на тактику прямого спонукання робимо висновок, що дипломати послуговуються мовленнєвими актами – директивами.

Португальський політичний діяч Антоніо Гутерріш чимало послуговується тактикою прямого спонукання на засіданні щодо питань апеляції глобального припинення вогню та дій, за яким послідував спалах корона вірусу. Зокрема, дипломат виголосив заклики щодо припинення конфлікту, з катастрофічними наслідками для людей та закликав владу “сісти до столу переговорів”: *“I call on all governments and movements involved and their supporters to put an end to this catastrophic conflict and humanitarian nightmare – and come to the negotiating table”* (22). Український дипломат Вадим Пристайко навпаки виголошує заклики прямого спонукання щодо збереження країною незалежності, підтримки професійних стандартів та необхідності приймання участі штатами, представники яких присутні на зборах: *“We must do everything possible to safeguard their independence, professional standards and relevance for all participating States”* (8). Американський дипломат Крістіна Квієн виголошувала заклики прямого спонукання аудиторії разом з тактикою протиставлення, що стосувались питань бідності та багатства, політичного впливу: *“Don’t let their voices be drowned out by those with more wealth, more political influence, or those supported by malign external actors”* (20). Португальський політичний діяч Антоніо Гутерріш у коментарях преси наводить тактику прямого спонукання, апелюючи до: *“I believe that in a moment like the one we are witnessing at the present moment, it is essential to appeal for a full respect of the ceasefire and namely of the other ceasefire that was recently agreed”* (22).

Разом з тактикою спонукання, тактика апелювання до авторитету відображається у наполяганні дипломатом негайно припинити бойові дії, що спричинені партіями, залученими у конфлікт та забезпечити безперешкодний доступ до гуманітарної допомоги: *“I urge both parties — and all others directly and indirectly involved in this conflict — to immediately halt hostilities to allow*

authorities to effectively address the COVID-19 threat, ensure unhindered access to humanitarian aid and realize the ceasefire they have been discussing under the auspices of the United Nations” (22).

Німецький дипломат Хайко Маас, послуговуючись тактикою апелювання до авторитету при обговоренні питання національної безпеки наводить ім'я ганського дипломата Кофі Анана: “*Kofi Annan once said: We don't need any more promises. We need to start keeping the promises we already made” (4).*

Тактика апелювання до авторитету комбінується з тактикою обіцянки активно сприяти припиненню ворожих дій та вогню: “*I believe the time has come for the Government and the Taliban to cease hostilities as COVID-19 looms over the country. I pledge my full support”, “I make a special appeal to all countries with influence on parties waging war to do everything possible for the ceasefire to become a reality” (22).*

Виділимо також тактику надання оцінного значення, що проявляється у схваленні рішень щодо підтримки президентом фундаментальних принципів і цінностей: “*We cannot but praise the OSCE Parliamentary Assembly and its President George Tsereteli for their strong voice in support of the OSCE fundamental principles and commitments” (8).* Дипломат Крістіна Квієн наголосила також на успіху при захисті інтересів кібер-безпеки та гордість членів виборчих зборів за результати, що виражається у тактиці надання оцінного значення: “*We believe the Government of Ukraine's success in defending last year's elections from malicious cyber activity shows how far we have come over the last few years in strengthening your cyber security. And we are proud to contribute to those efforts” (20).* Тактика апелювання до авторитету виражається у сумісності з тактикою наведення аргументів за: “*We hope that our whole of government dialogue today and additional meetings tomorrow will help unlock further opportunities for cyber cooperation”.*

У стратегії агітації дипломатами вживається велика кількість директивів, а також експресивів, адже окрім спонукання аудиторії до рішучих дій, дипломати виголошують свої переживання, емоції, можуть надати оцінне

значення.

Мовленнєві акти – експресиви іноді висловлюються дипломатами у сумісності з топосом співробітництва, говорячи про білатеральну кооперацію між країнами та зміцненні зв'язків між народами: *“I am confident that bilateral cooperation as well as political, economic and cultural ties between Lithuania and Japan will be further developed, bringing our two countries and their people even closer together”* (1).

Турецький дипломат Mevlüt Çavuşoğlu висловив свої сподівання щодо ефективної та орієнтованої на результат співпраці: *“And for this, we expect the Iraqi government to display an effective and result-oriented cooperation with Turkey”* (3). Португальський дипломат Антоніо Гуттеріш виразив особливо емоційно своє відношення щодо українського народу: *“Now, with this emotional link, I want to express my solidarity to all those Ukrainians”* (22).

У стратегії агітації встановлено функціонування тактик прямого спонування, апелювання до авторитету, обіцянки та надання оцінного значення для реалізації комунікативної категорії толерантності. У промовах дипломатів при використанні агітаційної стратегії було відмічено широкий вжиток мовленнєвих актів – директиві та експресивів.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

Проаналізовано стратегії репрезентації комунікативної категорії толерантності в англomовному дипломатичному дискурсі. Серед ключових було виділено стратегію конформізму, самопрезентації та агітації, що реалізують комунікативну категорію толерантності у повній мірі.

Стратегія конформізму реалізується дипломатами через принцип солідарності з опонентом. Дипломати у промові застосовують тактики комунікативної згоди та співробітництва, що мають на меті підтримати інші країни та залучити до кооперації. У промовах фігурують мовленнєві акти – асертиви, а також вживається топос співробітництва.

Стратегія самопрезентації, що вважається ключовою в англomовному дипломатичному дискурсі, покликана презентувати свою країну та себе, як репрезентанта у кращому світлі, адже від цього залежить імідж та престиж країни. Важливими у цьому аспекті є імплементація тактик самопрезентації, солідаризації та самосхвалення, але дотримуючись толерантного ставлення та поведінки. Серед мовленнєвих актів виділимо широкий вжиток директивів.

Агітаційна стратегія є рушійною силою при прихованому впливі на свідомість опонентів, намір будь яким чином переконати його, але у межах толерантних норм спілкування. Ключовими вважаємо зазначити тактики прямого спонукання, тактики апелювання до авторитету, тактики обіцянки та надання оцінного значення, що неодноразово вживаються дипломатами у фразах “Я закликаю до...”, “Я спонукаю до...” і т.і. Серед мовленнєвих актів у більшій мірі зустрічаються директиви та експресиви.

ВИСНОВКИ

Останніми роками спостерігається інтерес дослідників до позиції англomовного дипломатичного дискурсу у системі інших типів дискурсу. Перш за все дослідження було спрямоване на аналіз та уточнення поняття англomовного дипломатичного дискурсу, наведено широке розуміння поняття, зауваживши інтерес інших дослідників і їх тлумачення поняття, а також проаналізовано його місце серед інших типів дискурсу. Англomовний дипломатичний дискурс відносимо до статусно-орієнтованого, інституційного типу дискурсу і визначаємо, як стійку систему статусно рольових відносин, що включає адресата та адресанта, ціль, мету та завдання комунікації, а також особливу організацію мовних засобів, що відображаються на різних мовних рівнях і які у сукупності складають комунікативний простір соціального інституту дипломатії.

Дипломовані особи послуговуються основами та правилами для ведення правильної етикетної комунікації, у якій виділимо важливе місце комунікативної категорії толерантності. Комунікативна категорія толерантність, так само, як і англomовний дипломатичний дискурс є фокусами дослідження сучасних науковців. Було встановлено та охарактеризовано поняття комунікативної категорії толерантності, порівняно з іншими суміжними категоріями ввічливості, терпимості та політкоректності.

Проведений ретельний аналіз дипломатичних промов дозволив дослідити та визначити ключові топоси реалізації комунікативної категорії толерантності. Реалізація толерантності відбувається здебільшого за допомогою шести основних топосів: підтримання миру та безпеки, мирного регулювання, співробітництва, стабільності, примирення і свободи, кожен з яких покликаний звернути увагу аудиторії до певної проблематики. Дослідження показало, що топоси підтримання миру, безпеки та співробітництва становлять основний зміст промов сучасних дипломатів. Із цього ми зробили висновок, що саме ці імплікації є ключовими при реалізації комунікативних завдань дипломатами.

Дипломати шанують та поважають осіб, з якими хочуть підтримати не

тільки дипломатичні, а і дружні стосунки у подальшому майбутньому. Саме тому велика кількість вербальних маркерів використовуються ними. Вербальні маркери комунікативної категорії толерантності було досліджено на лексичному, семантичному та синтаксичному рівнях. Основну частину становила евфемістична лексика, що у найбільшій мірі реалізувала категорію толерантності, вуалюючи слова учасників комунікації.

Дипломовані особи послуговуються основами та правилами для ведення правильної етикетної комунікації, що передбачає шанобливе та ввічливе ставлення дипломатів до аудиторії, що було досліджено на лексичному рівні у вживанні відповідних мовленнєвих актів, зокрема експресивів. Дипломати послуговуються також фразами-кліше, що однак не позбавляє їх лексику експресивності. Використовують також вирази пошанної тональності, особливо для країн з якими надалі планують співпрацювати або хочуть мати гарні стосунки.

Для успішної комунікації дипломатів, досягнення консенсусу та бажаних результатів важливим є вибір конкретних стратегій, які припускають відповідний набір тактик. Стратегії у комбінації з тактиками мають бути ретельно підібрані учасниками дипломатичної комунікації для реалізації мети дипломатичного дискурсу.

Серед ключових стратегій ведення дипломатичної комунікації виділено стратегію конформізму, самопрезентації та агітації, що реалізують комунікативну категорію толерантності у повній мірі через тактики комунікативної згоди, солідаризації, самосхвалення, прямого спонукання, апелювання до авторитету, обіцянки та інші. Досліджуючи наявні стратегії та тактики у дипломатичній комунікації було також виокремлено певний набір мовленнєвих актів для кожної стратегії окремо. У стратегії конформізму найчастіше використовують асертиви, у стратегії самопрезентації – директиви, а у агітаційній стратегії – експресиви. З чого робимо висновок, що стратегії корелюються з мовленнєвими актами залежно від їх характеристик та імплікацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бацевич Ф. С. Лінгвокультурні аспекти комунікативної толерантності. *Соціогуманітарні проблеми людини*. 2010. № 5.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. Київ : Академія, 2009. 376 с.
3. Белова С.Є Структурно-семантичні та лінгвопрагматичні особливості непрямих відповідей адресата в різних типах англомовного дискурсу : дис. ... на здобуття наук. ступ. канд. філолог. наук : 10.02.04 / Харківський Національний університет ім. В.Н. Каразіна. Харків, 2017. 219 с.
4. Василенко И. А. Международные переговоры в бизнесе и политике: стратегия, тактика, технологии : учеб. пособие. Москва, 2011. 424 с.
5. Волкова Т.А. Дипломатический дискурс в аспекте стратегичности перевода и коммуникации (на материале английского и русского языков) : автореф. дис. на соиск. учен. степени канд. филолог. наук : 10.02.20. Тюмень, 2007. 24 с.
6. Гаркунов В. Толерантність у сучасному суспільстві. Її принципи та напрямки. URL: <https://pandia.ru/text/79/528/49078.php???history=0&pfid=1&sample=157&ref=0>
7. Голоднов А. В. Лингвопрагматические особенности персуазивной коммуникации (на примере современной немецкоязычной рекламы) : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04 / Рос. ГПУ им. А. И. Герцена. Санкт-Петербург, 2003. 247 с.
8. Горбунов А. Г. Дискурс как новая лингвистическая парадигма // Актуальные задачи педагогики: материалы III Междунар. науч. конф. (г. Чита, февраль 2013 г.). Чита: Издательство Молодой ученый, 2013. С. 155 —158.
9. Дейк Т.А. ван. Язык. Познание. Коммуникация. Москва: Прогресс, 1989. 307 с.
10. Денисюк С. Толерантність у просторі політичної комунікації: від теоретичних основ до практичного втілення. *Політичний менеджмент*. 2011. Вип. 6. С. 20–28.

11. Журавльова Н.Н. Коммуникативные стратегии в сфере «культурной дипломатии»: современные дискуссии. *Вестник ВГУ*. 2007. № 2.
12. Ильинова Е.Ю. Прагматика толерантности и такта в современной публичной коммуникации. *Человек в коммуникации: от категоризации эмоций к эмотивной лингвистике* : сб-к науч. трудов. 2013. С. 206–215
13. Капітоненко М. Культура миру. Посібник з толерантності. Київ, 2018. 98 с. URL: https://issuu.com/icps53/docs/t_tolerantnist_2018_ukr
14. Карасик В. И. О типах дискурса : сб. науч. тр. Волгоград : Перемена, 2000. С. 5–20
15. Карасик В.И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс : монографія Волгоград : Перемена, 2002. 477 с.
16. Кащинин Н.Є. Стиль текстів дипломатичних документів як поєднання стилів. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер. «Філологічна»*. 2014. №44. С. 120–123
17. Кащишин Н. Є. Диференціація таксономічних одиниць англomовного дипломатичного дискурсу. *Східноєвропейський журнал психолінгвістики*. 2014. Том 1, Число 2. С. 54–62 URL: <http://eejpl.eenu.edu.ua/index.php/eejpl/article/download/189/149>
18. Кащишин Н. Є. До проблеми виокремлення дипломатичного дискурсу. URL: http://seanewdim.com/uploads/3/4/5/1/34511564/kashchyshyn_n._problem_of_differentiation_of_the_diplomatic_discourse.pdf
19. Кащишин Н. Є. Експресивність термінів англomовного дипломатичного дискурсу. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя. Сер. Філологічні науки*. 2014. Кн. 2. С. 93–98.
20. Кащишин Н. Є. Особливості дискурсу та терміносистеми англomовних дипломатичних документів. *Наукові записки. Сер. філологічні науки*. 2009. Вип. 81 (2). С. 312–316.
21. Кириченко Т.С. Співвідношення категорій «дискурс», «текст» та «мовлення» у сучасній лінгвістиці. *Наукові записки Національного*

- університету «Острозька академія». Сер.«Філологічна». 2015. Вип.52. С. 131–133.
22. Кітаєва Т. Комунікативні стратегії і тактики мовленнєвої поведінки адресанта. *Лінгвістичні студії*. 2014. Вип. 28. С. 110-117. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/lingst_2014_28_19
23. Коблай Р. Сутність поняття політичного дискурсу у сучасній науці. URL : <https://naub.oa.edu.ua/2013/sutnist-ponyattya-politychnoho-dyskursu-u-suchasnij-nautsi/?history=0&pfid=1&sample=2&ref=0>
24. Кожетева А. С. Дипломатический дискурс как особый вид институционального дискурса // Научный Вестник Воронежского государственного архитектурно-строительного университета. 2012. № 17. С. 54—63
25. Козлова В.В., Бергазова О.С. Лексико-семантичні засоби репрезентації комунікативної категорії «толерантність» в англомовному європарламентському дискурсі. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Сер. Філологія. Соціальні комунікації*. 2019. Том 30 (69). № 3 Ч. 1. С. 122–126.
26. Комунікативно-прагматичні аспекти мовлення : конспект лекцій для студентів факультету лінгвістики напряму підготовки 6.020303 «Філологія» / Уклад. О.В. Дзикович. Київ : НТУУ «КПІ», 2015. 85 с.
27. Куликова Л. А. Текст і дискурс як фігури комунікації : *мат. Всеукраїнської Інтернет-конференції* . 2017
28. Куньч З., Куньч М. Особливості дипломатичного мовлення як різновиду офіційно-ділового стилю // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. 2014. № 26. С. 12 –127.
29. Михайлова О. А. Лингвокультурологические аспекты толерантности : учеб.- метод. пособие. Екатеринбург : Изд-во Урал. ун-та, 2015. 124 с.
30. Морарь М.В. Толерантність як принцип політичної діяльності партійних лідерів. *Political Science*. 2014. №5(109). С. 152–157.
31. Пастернак Т.А. Комунікативна стратегія як конститутивна характеристика дискурсу. *Наукові записки. Серія «Філологічна»*. 2013. Вип. 38. С. 215–217.

32. Пономаренко О. В. Витоки дипломатичного дискурсу: від античних посланників до середньовічних драгоманів // *Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур*. 2012. № 19. С. 124—128.
33. Савчак І. Особливості реалізації комунікативних стратегій у дипломатичному спілкуванні. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка*. 2017. № 4. С. 191 – 198.
34. Скрябіна В.Б. Лінгвістичні аспекти персуазивності в дипломатичному дискурсі. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти : збірник наукових праць*. 2018. Вип. 2. С.265–274.
35. Солощук Л. В. Вербальні і невербальні компоненти комунікації в англomовному дискурсі : монографія. Харків : Константа, 2006. 300 с.
36. Станко Д.В. Толерантність у сучасному англomовному політичному дискурсі. *Сучасні дослідження з іноземної філології*. 2014. Вип. 12. С. 200–207.
37. Стернин И.А., Шилихина К.М. Коммуникативные аспекты толерантности : монографія. Воронеж, 2000. 110 с.
38. Судус Ю. В. Мовленнєві акти в структурі сучасного англomовного дипломатичного дискурсу(на матеріалі промов С. Пауер, В. Нуланд, Дж. Пайєта). *Вісник ХНУ ім. В.Н. Каразіна. Сер. Іноземна філологія*. 2015. №81. С. 153–162
39. Судус Ю. В. Мовленнєві тактики реалізації стратегії дискредитації в англomовному дипломатичному дискурсі : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / Івано-Франківськ – Запоріжжя, 2017. 245 с.
40. Терентий Л.М. Дипломатический дискурс как особая форма политической коммуникации. *Вопросы когнитивной лингвистики*. 2010. №1 (022) . С. 47–56
41. Терентий Л.М. Интенциональная структура дипломатического дискурса : дис. на соиск. учен. степ. доктора филолог. наук : 10.02.19. Москва, 2017. 447 с.
42. Товт І. С. Специфіка функціонування та особливості мови дипломатичних документів // *Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО КНЛУ*. 2009. № 18. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Nvkyu/2009_18/3.pdf.

43. Трабелси Х. Языковая специфика дипломатического дискурса // Международный аспирантский вестник. Русский язык за рубежом. 2012. № 1. С. 68—71.
44. Ханстантинов В. О. Сутність толерантності. *Наукові праці Чорноморського державного університету ім. П. Могили. Сер. Політологія.* 2010. Т. 131, Вип. 118. С. 30-34.
URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdupol_2010_131_118_8
45. Шаповалова Т. А. Коммуникативная категория толерантности и ее реализация в современном политическом дискурсе : автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. юрид. наук : 10.02.19. Саратов, 2013. 23 с.
46. Шаров О. М. Економічна дипломатія: основи, проблеми та перспективи : монографія. Київ : НІСД, 2019. 560 с.
47. Що таке толерантність? *Конотопський індустріально-педагогічний фаховий коледж СумДУ* : веб-сайт. URL: <https://kipt.sumdu.edu.ua/vykhovannia/item/1878-shcho-take-tolerantnist???history=0&pfid=1&sample=145&ref=1>
48. Юдко Л.В. Концепт толерантность в языковых культурах Украины и Европы. *Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Сер. «Филология. Социальные коммуникации».* 2012. Т.25 (64). № 1. Часть 1. С.204–209.
49. Юдко Л.В. Прагматичний аспект концепту "толерантність" у різних лінгвокультурах. *Мовні і концептуальні картини світу.* 2013. Вип. 43(4). С. 316–322. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mikks_2013_43%284%29__49
50. Яворська Г.Х., Ларіна Е.В. Мовна толерантність у контексті соціально-гуманітарних наук, частина 1. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. Філологія.* 2016. № 20 том 1. С. 103–106.
51. Янкович М. В. Поняття дискурсу в гуманітарних науках та визначення терміна "дискурс" у лінгвістиці. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. Філологія.* 2015. Вип. 15(1). С. 123–126.
URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_filol_2015_15%281%29__36

52. Яшенкова О.В. Основи теорії мовної комунікації : навч. посібник. Київ : ВЦ“Академія”, 2010. 321с.

СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Diplomatic Correspondence (For the students of International Relations faculty). Режим доступу:
https://www.academia.edu/39608304/DIPLOMATIC_CORRESPONDENCE_For_the_students_of_International_Relations_faculty
2. Diplomatic Language: An Insight from Speeches Used in International Diplomacy. Режим доступу:
<http://journalarticle.ukm.my/4281/1/akademika65%5B02%5D.pdf>
3. Opening speech of H.E. Mevlut Cavusoglu. Режим доступу:
<http://www.mfa.gov.tr/data/BAKAN/opening-speech-of-h-e-mevlut-cavusoglu-bkon.pdf>
4. Speech by the Federal Minister for Foreign Affairs, Heiko Maas. Режим доступу: https://gadebate.un.org/sites/default/files/gastatements/73/de_en.pdf
5. Speech by H.E. Mr. Kunio Hatanaka. Режим доступу:
https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjY6MvslsvsAhUDkMMKHUzuDxUQFjAAegQIARAC&url=https%3A%2F%2Fwww.rw.emb-japan.go.jp%2Fopening_reception.html&usg=AOvVaw1vneXefj4Ap93ZNB-uzoXq
6. <https://ge.usembassy.gov/crimea-is-ukraine-february-26/>
7. <https://nl.ambafrance.org/Speech-to-the-Diplomatic-Corps-on>
8. <http://old.mfa.gov.ua/en/about-mfa/minister/speeches/7064-vistup-ministra-zakordonnih-sprav-vadima-pristajka-na-zasidanni-radi-ministriv-zakordonnih-sprav-obse-u-m-bratislava-slovachchina-movoju-originalu>
9. <https://onu.delegfrance.org/Speech-by-President-E-Macron-for-a-global-french-diplomacy>
10. <https://ua.usembassy.gov/ambassador-reekers-remarks-to-the-osce-side-event-on-crimea/>

11. <https://ua.usembassy.gov/message-by-charge-daffaires-a-i-kristina-a-kvien-on-elections/>
12. <https://ua.usembassy.gov/opening-remarks-by-acting-deputy-chief-of-mission-joseph-pennington-at-the-u-s-ukraine-cyber-bilateral-dialogue/>
13. <https://ua.usembassy.gov/our-relationship/dcm/>
14. <https://ua.usembassy.gov/remarks-by-deputy-secretary-biegun-to-the-osce-ministerial-council-plenary-session/>
15. <https://ua.usembassy.gov/remarks-by-major-general-kirk-smith-commander-of-u-s-special-operations-command-europe/>
16. <https://ua.usembassy.gov/statement-by-heather-nauert-on-russias-harassment-of-international-shipping-transiting-the-kerch-strait-and-sea-of-azov/>
17. <https://ua.usembassy.gov/the-united-states-and-ukraine-hold-third-cyber-dialogue/>
18. <https://ua.usembassy.gov/ukraines-dual-challenges/>
19. <https://ua.usembassy.gov/ukraines-independence-day-2/>
20. <https://ua.usembassy.gov/we-must-all-fight-against-disinformation/>
21. <https://um.dk/en/about-us/the-ministers/speeches-and-articles-by-former-ministers/speeches-and-articles-by-former-foreign-ministers/diplomatic-corps/>
22. <https://www.un.org/sg/en/content/sg/speeches/2017-07-09/secretary-generals-press-remarks-ukraine>
23. <https://www.un.org/sg/en/content/sg/speeches/2020-04-03/press-remarks-appeal-for-global-ceasefire-following-coronavirus-outbreak>
24. <https://ua.usembassy.gov/category/speeches/>

МЕТОДИЧНИЙ ДОДАТОК

Комплекс вправ для спеціального курсу з навчальної дисципліни «Стилістика»

Цей комплекс вправ розроблений для студентів філологічних факультетів та спеціальностей, пов'язаних з вивченням міжнародних відносин та ділової комунікації. Весь комплекс вправ розроблений згідно з темою наукового дослідження «Комунікативна категорія “толерантність” в англomовному дипломатичному дискурсі: лінгвопрагматичний аспект». Подані приклади вправ спрямовані на забезпечення у студентів уміння визначати стилістично релевантну інформацію тексту на основі аналізу лінгвістичних засобів різних рівнів мови; знань системи стилістичних ресурсів мови, стилістичних норм; здатності здійснювати стилістичний аналіз конкретного мовного матеріалу та мовних явищ різних рівнів, а також на формування загальної культури у розвитку навичок вдумливого читання, розвиток художнього смаку та вдосконалення мовної компетенції.

Task 1: Indicate the causes and effects of the following cases of: *a) assonance;*
b) alliteration:

Режим роботи: самостійно.

Час виконання: 5-7 хв.

1. Promotion and protection of human rights and fundamental freedoms remains part and parcel of the OSCE's concept of comprehensive security.
2. As outlined in the State Department's recent report, Russia's Pillars of Disinformation and Propaganda, the Kremlin routinely attempts to sow discord in Western societies, including Ukraine, to weaken Western institutions, promote fringe voices, and undermine our democratic ideals.
3. We have also seen certain prominent Ukrainians and Ukrainian media outlets falsely accuse Western reform partners of mispending assistance funds.
4. In doing so, these elected officials, oligarchs, and others have set aside the interests of the Ukrainian people to pursue their own personal interests, or Russia's,

in an attempt to preserve the corrupt system that they have exploited to make themselves rich and powerful and divide Ukraine from its Western partners.

5. The United States remains committed to working with the Ukrainian Government and civil society to achieve peace in eastern Ukraine and fully implement reforms to build a stronger and more prosperous Ukrainian democracy.

Task 2: Out of the following expressions determine those, which represent *a) word-building affix morphemes; b) form-building affix morphemes.*

Режим роботи: самостійно.

Час виконання: 5-7 хв.

1. Since our first meeting in this dialogue back in 2017, we have strengthened our cyber cooperation to face these challenges in ways that enable us to reap the benefits that cyberspace has brought to us all.
2. We believe the Government of Ukraine's success in defending last year's elections from malicious cyber activity shows how far we have come over the last few years in strengthening your cyber security.
3. We hope that our whole of government dialogue today and additional meetings tomorrow will help unlock further opportunities for cyber cooperation.
4. This is also our first cyber dialogue since President Zelenskyy's election, and we are looking forward to updates today from your side about how Ukraine's new Administration is approaching cybersecurity.
5. With the formation of the Ministry of Digital Transformation, changes at several agencies represented here, and new legislation being reviewed in the Rada, it is clear that evolution is underway.
6. For our part, this meeting will also provide an opportunity to review our ongoing assistance efforts with Ukraine, discuss telecommunications supply chain security, and share views regarding a range of international cyber diplomacy issues, including public attribution.
7. For our dialogue today, we have an impressive delegation representing a broad cross-section of U.S. interagency cyber experts, including officials from the

Departments of State, Defense, Energy, Homeland Security, and Treasury, as well as the Federal Bureau of Investigation and the U.S. Agency for International Development.

8. First, the United States is Ukraine's steadfast partner.

Task 3: Out of the following expressions determine those, which represent *stylistic oppositions (marked or unmarked members)*.

Режим роботи: самостійно.

Час виконання: 3-5 хв.

1. With united diplomatic efforts, we did, however, manage to prevent escalation in Idlib.
2. The latest MACV report indicates a deteriorating situation except in the extreme south, and it is unlikely that this can be arrested in any short period of time even if the government does hold together well and the military go about their business.
3. Not only does this fail to account for the different range of upstream assets, which BASF could offer Gazprom,170 but it also focuses singularly on outcome and not the negotiating process.
4. Though the Russian bargaining style does have a cultural, political and historical basis, context remains the dominating factor.
5. But even if stonewalling does continue, this does not necessarily mean that the response should be to adopt the same tactics.

Task 4: Out of the following expressions determine those, which represent *neutral layer* and provide the corresponding synonyms in the colloquial layer of the vocabulary:

Режим роботи: самостійно.

Час виконання: 5-7 хв.

1. I followed with a lot of interest and attention the London Conference and the

very important commitments that were made.

2. I am not here to tell Ukraine what are the reforms that Ukraine should conduct – I am here to say that we follow with a lot of interest the decisions that were made and the commitments that were made.

3. Allow me to give four examples of this intense diplomatic push.

4. I call on all governments and movements involved and their supporters to put an end to this catastrophic conflict and humanitarian nightmare – and come to the negotiating table.

5. The second good news is the OSCE Special Monitoring Mission in Ukraine, which is certainly one of the most successful operations of our Organization.

6. In few days in Paris at the Normandy Four Summit we will try to achieve progress in resolving the biggest active conflict in Europe.

7. Having known through its own experience how difficult are the Chairmanship's tasks, we fully support the incoming Albanian OSCE Chairmanship in the fulfilment of these responsibilities next year.

8. The friendship between our two countries has never been stronger.

9. We look forward to continuing our partnership and working with Ukraine's leaders and citizens as you build a bright, secure, and democratic future.

10. As a diplomat for nearly three decades, I've long followed national and local news around the world to better understand the societies in which I work.

11. I hope the people of Ukraine are taking a similar approach when they turn on their televisions and scroll through social media updates and news feeds.

12. Individual citizens also can take steps to protect themselves and their democracy from disinformation by thinking critically, using a diverse set of media sources, and seeking out ethical and unbiased sources of information.

Task 5: Out of the following expressions determine those, which represent *literary layer* – *bookish words* and provide the corresponding synonyms in the neutral layer of the vocabulary.

Режим роботи: самостійно.

Час виконання: 5-7 хв.

1. Real journalism is a vital component of any democracy, serving to educate and inform the public about its leaders and policies.
2. We cooperate closely with our relevant Ministries and institutions.
3. We are training security forces, fostering administrative structures and providing civil support to promote stabilisation, reconciliation and inclusive reconstruction in the country.
4. They showed an intelligence, a wisdom, skills, that were extremely important for our own development, and the capacity of integration in the Portuguese society that is absolutely remarkable.
5. Now, with this emotional link, I want to express my solidarity to all those Ukrainians who are suffering because of the recent events that have caused 1.7 million displaced people in the country.
6. I started to work with them as High Commissioner for Refugees, and I want to say that I deeply feel the suffering of the people and I am deeply committed to do everything I can in order to be able to address their plight.
7. I believe that in a moment like the one we are witnessing at the present moment, it is essential to appeal for a full respect of the ceasefire and namely of the other ceasefire that was recently agreed.
8. At the same time, I want to say that we really want to do better and to do more in our support to humanitarian activities in the country and to enhance our cooperation with the Government in this respect, and also to make sure that we are able to overcome all the difficulties and obstacles that we sometimes feel with respect to the populations in distress.
9. Nonetheless, the global ceasefire appeal is resonating across the world.

Task 6: Identify expressive means in the following sentences, which represent *a) ellipsis; b) nominative sentences* and state their functions.

Режим роботи: самостійно.

Час виконання: 5-7 хв.

1. I avail myself of this opportunity to express my deep satisfaction...to offer the warm fraternal greetings of the Muslims in Iran to all of you and all Islamic nations.
2. We the peoples!
3. For its part, the United States Government will participate in the Paris meeting on 16 May... prepared to cooperate to the fullest extent in seeking agreements designed to reduce tensions, including effective safeguards against surprise attack which would make unnecessary issues of this kind.
4. Come on!
5. In this perspective, the EU would have to increase its “involvement in diplomatic efforts to solve the Transnistrian conflict [...] first by invitation and then later by its own initiatives”.
6. Listen, my friend!
7. The developing countries through NAM, the G77, the OIC ... must step up the fight for a fairer deal in international trade in which we are pitted against the biggest, richest and most powerful.
8. Never, not anywhere!

Task 7: Identify expressive means in the following sentences, which represent *a) asyndeton; b) idiomatic constructions; c) aposiopesis* and state their functions.

Режим роботи: самостійно.

Час виконання: 5-7 хв.

1. That’s why we should stop beating around the bush and finally start real negotiations on Security Council reform, as the vast majority of the member states has wanted for a long time.
2. To silence the guns, we must raise the voices for peace.
3. Instead of leaving the Iraqi authorities to fend for themselves, we are training security forces, fostering administrative structures and providing civil support to promote stabilisation, reconciliation and inclusive reconstruction in the country.
4. We must hold to account those who wilfully attack humanitarian aid workers,

hospitals, schools.

5. Those who thought they could design Turkey by means of evil traps, useful tools like FETÖ, terrorism, economic battles, have been once more frustrated, defeated.

6. With such strong roots, Turkey has reached new horizons, new targets, globally reflected relevant goals, under the leadership of our President, H.E. Recep Tayyip Erdoğan.

7. Before I —I'll make brief remarks and then will introduce members of our team, and meet the members of your team.

Task 8: Identify expressive means in the following sentences, which represent *a) repetition; b) tautology* and state their functions.

Режим роботи: самостійно.

Час виконання: 5-7 хв.

1. It becomes clear that we are indeed faced with a crisis - the crisis of multilateralism. And this crisis makes conflicts around the world appear irresolvable.

2. Germany's postwar success story is also multilateralism's success story.

3. The first good news is, as you already know, the Normandy Four summit is coming on Monday, December 9. The second good news is the OSCE Special Monitoring Mission in Ukraine, which is certainly one of the most successful operations of our Organization. The next good news is the OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights.

4. My team at the U.S. Embassy works side by side with partners in the Ukrainian government, Ukrainian civil society, and the Ukrainian people as they advance the initiatives they themselves have designed to reach their objectives.

5. In addition, industrial capacities and infrastructure remain damaged, trade links disrupted, hundreds of thousands of people forced to flee from hostilities and occupation.

6. Before I —I'll make brief remarks and then will introduce members of our team, and meet the members of your team.

7. We are here today because the United States and Ukraine both face significant threats in cyberspace. We also are here because we think there are a lot of opportunities for cooperation.
8. The size, as you mentioned — the size and the breadth of our delegation shows how seriously we take this relationship.
9. We will not enjoy development without security, or security without development.

Task 9: Identify out of the following expressions those, which represent *parenthetical clauses* and state their functions.

Режим роботи: самостійно.

Час виконання: 3-5 хв.

1. We will continue to work together with our brotherly countries (Saudi Arabia, Qatar, Kuwait, Bahrain, UAE, Oman) and the Gulf Cooperation Council to enhance our relations.
2. At 5:36 a.m. (Moscow time), on May 1, this year, a military plane violated the frontier of the USSR and invaded the air space of the Soviet Union to the distance of over 2,000 kilometers.
3. When I inquired what particular passage he had objected to he could not recall exactly but mentioned problems of Congo, Cuba, and Laos. (I believe Soviets had in mind particularly sentence beginning "Our international interests are not compatible with the global objectives of Soviet long-range strategy.")
4. Revenue growth of 26 percent was much stronger than expected thanks mostly to buoyant indirect tax receipts (due to fast-growing imports) and to one-time revenues.
5. The resulting large surplus in turn swelled the government's bank balance to over €400 million (12 percent of GDP).
6. Basically, they would see the situation in South Viet-Nam as likely to deteriorate further ("crumble," as they have put it), and would be expecting that at some point someone in the GVN will start secret talks with them behind our backs.

Task 10: Identify expressive means in the following sentences, which represent *a) enumeration; b) emphatic construction* and state their functions.

Режим роботи: самостійно.

Час виконання: 5-7 хв.

1. The first good news is, as you already know, the Normandy Four summit is coming on Monday, December 9. The second good news is the OSCE Special Monitoring Mission in Ukraine, which is certainly one of the most successful operations of our Organization. The next good news is the OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights.
2. Starting from making successful negotiations on the first program with IMF, he played a big role for the establishment and development of Rwandan financial system. He also made many suggestions in other fields including public transportation system between Kigali and other provinces.
3. As a rule they are sent separately yet almost simultaneously by the government of one state to the governments of two or more states, or by the governments of two or more states to the government of one or more states.
4. On the one hand, recent revisions to national income accounts point to both much higher gross domestic product (GDP) than previously estimated, and to higher growth rates. On the other hand, the expansion was accompanied by an acceleration of inflation.
5. The first and second could not be the base in this case.
6. If we do not act on their behalf, we the peoples will simply be hollow words for them.
7. The world's population has more than tripled since 1945, while the number of UN member states has almost quadrupled.
8. The call has been endorsed by an ever-growing number of Member States, some 70 so far, regional partners, non-state actors, civil society networks and organizations, and all UN Messengers of Peace and Advocates for the Sustainable Development Goals.

9. That said, if there were no agreement, this would not make the search for solutions in Yemen, Syria or elsewhere any easier.

10. It would be our utmost pleasure if we could further intensify such privileged bi-lateral cooperation in harmony with all international donor community here.

11. Not only does this fail to account for the different range of upstream assets, which BASF could offer Gazprom,¹⁷⁰ but it also focuses singularly on outcome and not the negotiating process.

Task 11: Find out syntactical stylistic devices, which represent *a) inversion; b) rhetoric question* used in the examples below and specify their functions.

Режим роботи: самостійно.

Час виконання: 3-5 хв.

1. Having known through its own experience how difficult are the Chairmanship's tasks, we fully support the incoming Albanian OSCE Chairmanship in the fulfilment of these responsibilities next year.
2. Not only does this fail to account for the different range of upstream assets, which BASF could offer Gazprom,¹⁷⁰ but it also focuses singularly on outcome and not the negotiating process.
3. But does a boy in Idlib who lives in constant fear of the next air strike feel this?
4. How does a girl in Africa feel when her life expectancy at birth is 30 years lower than in Germany?
5. So what is the big issue in 2018? Syria? North Korea? The Middle East? Or the dramatic global refugee situation from the Mediterranean to Venezuela?

Task 12: Find out syntactical stylistic devices, which represent *a) simile; b) antithesis* used in the examples below and specify their functions.

Режим роботи: самостійно.

Час виконання: 5-7 хв.

1. As democratic governments uphold freedom of speech, some malicious actors — domestic and foreign — spread outright lies or heavily distorted information to

advance their personal goals.

2. The risk, as we saw in the case of the NotPetya attack, is that harmful activity that begins within one country can spread and have a global effect.
3. When Germany joins the Security Council as a non-permanent member in a few weeks time, that will be what motivates us.
4. As the second-largest humanitarian donor, Germany is willing to provide UNHCR with a further 116 million euros - that is, half of the amount currently needed - to help Syrian refugees in Jordan and Lebanon.
5. We also need a quantum leap as regards post-conflict peacebuilding.
6. Of course, efficiency is important - also for us Europeans, as the largest funding contributor.
7. Through fire and destruction, they damage not only the world we live in today, but also our future.
8. As we are surrounded by fragilities and are affected by the problems of our region, an “action-oriented”, “innovative” but a principled foreign policy is a must in our trouble-ridden region and the world.
9. It is also increasing animosity and opposition against the US not only in Turkey, but all throughout the world.
10. The US should see and realize once again that not “one” but “each of us” matters.
11. But there is a huge distance between declarations and deeds — between translating words into peace on the ground and in the lives of people.

Task 13: Identify expressive means in the following sentences and state their functions.

Режим роботи: самостійно.

Час виконання: 5-7 хв.

1. When I was Prime Minister, Portugal was becoming, after centuries of being an emigration country, we were starting to be an immigration country.

2. And there were certainly lacks in the Portuguese authorities in relation to the migrant situation – I was proud that I was able to introduce a new policy and to fully legalize the [immigrant] communities, and I have to say that I was inspired by the wonderful qualities of the Ukrainians living in Portugal.

3. They showed an intelligence, a wisdom, skills, that were extremely important for our own development, and the capacity of integration in the Portuguese society that is absolutely remarkable.

4. Now, with this emotional link, I want to express my solidarity to all those Ukrainians who are suffering because of the recent events that have caused 1.7 million displaced people in the country.

5. It is clear for me that the Ukrainian people have the right to live in peace and prosperity and in full respect of its independence, its sovereignty and its territorial integrity.

6. I believe that in a moment like the one we are witnessing at the present moment, it is essential to appeal for a full respect of the ceasefire and namely of the other ceasefire that was recently agreed.

7. On the other hand, the UN is following and will be ready to support all efforts, both of the Normandy Four, of the TCG [Trilateral Contact Group], of the OSCE [Organization for Security and Co-operation in Europe], and to do everything possible for the solution of this crisis that has been lasting already for such a long period, and you can be sure that for us this is something that we keep in the agenda.

Task 14: Find out syntactical stylistic devices used in the examples below and specify their functions.

Режим роботи: самостійно.

Час виконання: 3-5 хв.

1. At the same time, I want to say that we really want to do better and to do more in our support to humanitarian activities in the country and to enhance our cooperation with the Government in this respect, and also to make sure that we are able to

overcome all the difficulties and obstacles that we sometimes feel with respect to the populations in distress.

2. And, as the President mentioned, we are ready to upscale our cooperation and our presence to support the Government in the reforms that the Government will be promoting.

3. I am not here to tell Ukraine what are the reforms that Ukraine should conduct – I am here to say that we follow with a lot of interest the decisions that were made and the commitments that were made.

4. We are totally at the disposal of the Ukrainian Government to do everything to support the process that we consider will be very important for the welfare of the Ukrainian people.

5. Ukraine is today a member of the Security Council and your Permanent Representative has had a very important role in making sure that his body is able to perform as much as possible in guaranteeing peace and security in the world.

Task 15: Identify expressive means in the following sentences and state their functions.

Режим роботи: самостійно.

Час виконання: 5-7 хв.

1. Ukraine has a very important contribution to peacekeeping and this is something that is very dear to my heart in the present moment.

2. Ukraine has been actively engaged in all processes in relation to both peace and security, sustainable and inclusive development, and human rights, and I want to express my deep appreciation for what has been an exemplary cooperation.

3. The human rights bodies of the United Nations are, of course, active in relation to the situation, and, as it is known, the human rights High Commissioner will be providing also his report on the human rights situation in Crimea in due time, so the United Nations will go on in line with the Charter and, observing the principles of the Charter, will go on in fully assuming its responsibilities.

4. Russia's occupation of Crimea and its increasing militarization of the peninsula is a threat to our common security.
5. Russian occupation authorities continue their assault on human rights and fundamental freedoms, brutally silencing critics in civil society and the media, and curtailing religious freedom.
6. Members of the Crimean Tatar community continue to experience unjustified raids on their homes and mosques, surveillance and intimidation by occupation authorities, restrictions on cultural events, and the criminalization of their representative body, the Mejlis.

Task 16: Find out syntactical stylistic devices used in the examples below and specify their functions.

Режим роботи: самостійно.

Час виконання: 5-7 хв.

1. Occupation authorities severely limit religious freedom, target religious believers with bogus terrorism charges, and seized the Orthodox Church of Ukraine cathedral in Simferopol.
2. The United States calls on Russia to free all Ukrainians it has wrongfully imprisoned in retaliation for their peaceful dissent and to end Russian abuses of fundamental freedoms in Crimea.
3. Six years on, Russia continues to rely on lies and disinformation in its failed attempt to legitimize the illegitimate. Its efforts are doomed to failure.
4. The United States condemns Russia's illegal actions in Crimea and its continued aggressive actions against Ukraine, including in the Donbas, and will maintain sanctions against Russia until it returns control of Crimea to Ukraine and fully implements its commitments under the Minsk agreements.
5. We consider this money well spent, so we look forward to learning from you today about how your cyber priorities are evolving so that we can better match future assistance to Ukraine's needs.

6. For our dialogue today, we have an impressive delegation representing a broad cross-section of U.S. interagency cyber experts, including officials from the Departments of State, Defense, Energy, Homeland Security, and Treasury, as well as the Federal Bureau of Investigation and the U.S. Agency for International Development.

7. We stand with Ukraine as it attempts to strengthen the resiliency of its democracy and resist Russian challenges to its sovereignty and breaches of its territorial integrity, including cyber-enabled attempts to destabilize the country.

Task 17: Find out expressive means and syntactical stylistic devices used in the examples below and specify their functions.

Режим роботи: самостійно.

Час виконання: 5-7 хв.

1. Our Ministry, a highly praised institution of our country, rising on the heritage of our deeply rooted traditions of Ottoman diplomacy, will continue its advance towards our goals more rapidly and strongly within the Presidential System of Government.

2. We have allocated a considerable section of the program this year especially to our business sector, defense industry and regional gatherings.

3. Turkey, with the transformation during our Government under the leadership of President Recep Tayyip Erdoğan, holds the 5th largest diplomatic network in the world.

4. Our diplomatic footprint globally omnipresent is also yielding beneficial results in our economy.

5. Despite all types of negative propaganda, misperceptions, and the tough challenges the world is going through, Turkey is the most reliable and best destination to invest in today.

6. Our Embassies play active roles in enhancing our economic, commercial and cultural relations, especially our defense industry, our rising star.

7. We will continue our endeavors to increase foreign investments and trade,

primarily in “technology intensive” industries.

8. Our Ambassadors’ efforts in representing and defending our national interests and policies abroad in all aspects, supporting our citizens and business people, and leading efforts to promote our culture globally, is pleasing our people as well as strengthening our country internationally.

9. Born and raised in all corners of Turkey, from Balıkesir, İstanbul, İzmir, Ankara, Konya, Erzincan to Mersin, Adana, Antalya, Ordu, Diyarbakır and Adıyaman among others, these people are the sons and daughters of this beautiful land.

10. Those who thought they could design Turkey by means of evil traps, useful tools like FETÖ, terrorism, economic battles, have been once more frustrated and defeated.

Task 18: Find out expressive means and syntactical stylistic devices used in the examples below and specify their functions.

Режим роботи: самостійно.

Час виконання: 5-7 хв.

1. If you take a step back, these disparate conflicts reveal a bigger picture and a distinct pattern.

2. It becomes clear that we are indeed faced with a crisis - the crisis of multilateralism. And this crisis makes conflicts around the world appear irresolvable.

3. Europe, which was scarred by war and destruction, was able to integrate in freedom, security and prosperity thanks to our European neighbours courage in seeking reconciliation.

4. Europe has proved to the world that multilateralism and sovereignty are not a contradiction in terms. On the contrary, in a world faced with immense global problems, we can only safeguard sovereignty if we work together!

5. The three words, “we the peoples”, express both our goal and how we will achieve it.

6. The United States has long been committed to working with the people of Ukraine to combat disinformation through media literacy programming, training in

investigative journalism, and more.

7. Let us do it together through “Grand Bargain.”
8. To silence the guns, we must raise the voices for peace.
9. Your trust is an incentive for us to play our part in tackling the world’s crises - and to do so with courage and confidence, but without over-estimating ourselves.
10. The world’s population has more than tripled since 1945, while the number of UN member states has almost quadrupled.

Task 19: Find out expressive means and syntactical stylistic devices used in the examples below and specify their functions.

Режим роботи: самостійно.

Час виконання: 5-7 хв.

1. Ten days ago, I issued an appeal for an immediate ceasefire in all corners of the globe to reinforce diplomatic action, help create conditions for the delivery of lifesaving aid, and bring hope to places that are among the most vulnerable to the COVID-19 pandemic.
2. We see it, for example, in postponement of elections or limitations on the ability to vote, sustained restrictions on movement, spiraling unemployment and other factors that could contribute to rising discontent and political tensions.
3. The call has been endorsed by an ever-growing number of Member States, some 70 so far, regional partners, non-state actors, civil society networks and organizations, and all UN Messengers of Peace and Advocates for the Sustainable Development Goals.
4. But there is a huge distance between declarations and deeds — between translating words into peace on the ground and in the lives of people.
5. There are enormous difficulties to implementation as conflicts have festered for years, distrust is deep, with many spoilers and many suspicions.
6. In all these situations, my Special Representatives and Special Envoys – and in some countries, the Resident Coordinators — with full support from Headquarters

and whenever required my personal involvement—are engaging with conflict actors to help move towards ceasefires on the ground as a prerequisite to lasting peace.

7. My Special Envoy is working on preparations to convene the parties to discuss COVID-19 crisis management and a nationwide ceasefire mechanism.

8. But it is essential that a permanent nationwide ceasefire take effect to allow for expansions in humanitarian access to all those suffering for the last decade.

9. I urge both parties — and all others directly and indirectly involved in this conflict — to immediately halt hostilities to allow authorities to effectively address the COVID-19 threat, ensure unhindered access to humanitarian aid and realize the ceasefire they have been discussing under the auspices of the United Nations.

Task 20: Find out expressive means and syntactical stylistic devices underlined in the examples below and specify their functions.

Режим роботи: самостійно.

Час виконання: 5-7 хв.

1. We have also seen certain prominent Ukrainians and Ukrainian media outlets falsely accuse Western reform partners of misspending assistance funds.

2. Not only does this fail to account for the different range of upstream assets, which BASF could offer Gazprom,170 but it also focuses singularly on outcome and not the negotiating process.

3. If we do not act on their behalf, we the peoples will simply be hollow words for them.

4. We will continue to work together with our brotherly countries (Saudi Arabia, Qatar, Kuwait, Bahrain, UAE, Oman) and the Gulf Cooperation Council to enhance our relations.

5. The world's population has more than tripled since 1945, while the number of UN member states has almost quadrupled.

6. The latest MACV report indicates a deteriorating situation except in the extreme south, and it is unlikely that this can be arrested in any short period of time

even if the government does hold together well and the military go about their business.

7. The call has been endorsed by an ever-growing number of Member States, some 70 so far, regional partners, non-state actors, civil society networks and organizations, and all UN Messengers of Peace and Advocates for the Sustainable Development Goals.

8. At the same time, I want to say that we really want to do better and to do more in our support to humanitarian activities in the country and to enhance our cooperation with the Government in this respect, and also to make sure that we are able to overcome all the difficulties and obstacles that we sometimes feel with respect to the populations in distress.

SUMMARY

In recent years, researchers have shown the vast interest in the position of English diplomatic discourse in the system of other types of discourse. First of all, this study was aimed at analyzing and clarifying the concept of English diplomatic discourse, as well as it provides a broad understanding of the concept, noting the interest of other researchers and their interpretation of the concept, and we have analyzed its place among other types of discourse.

At the present stage of society's development, the role of tolerance and its implementation in various spheres of life is an important issue. Problems of interpretation of English diplomatic discourse, as well as the multifaceted and complex nature of the communicative category of tolerance are relevant. Diplomatic discourse has been the focus of many scholars, in particular the issues of speech acts, means and tactics of discrediting strategy, diplomatic discourse as a special form of political communication, the following aspects were studied: intentional structure, specifics of diplomatic discourse as a form of communication, linguistic aspects of persuasiveness, as well as the problems of differentiation of taxonomic units, terminological systems of English diplomatic documents. Diplomatic speeches are the most common type in diplomatic discourse.

The problems and relevance of considering the communicative category of tolerance is confirmed by its study using a variety of approaches and modern methods by many scientists. The following aspects of the communicative category of tolerance were studied: linguocultural and communicative, the essence of tolerance, pragmatics and tact in modern public communication, pragmatic aspect of the concept in different linguistic cultures.

The communicative category of tolerance can be distinguished in diplomatic speeches at the lexical, syntactic, grammatical and other levels. At the lexical level, tolerance is primarily expressed through euphemistic constructions, and complementary vocabulary, which is used for respectful tonality. That is why diplomats express first of all honor, respect, gratitude, etc. The issue of realization of the communicative category of tolerance in the English diplomatic discourse remains

insufficiently researched and analyzed in full.

Although in recent years the interest in the study of English diplomatic discourse has increased significantly, but the role and importance of the communicative category of tolerance in it, the importance and value of which is undeniable, remains little studied, which determines **the relevance of scientific work**.

The object of research is the communicative category of "tolerance" in English diplomatic discourse.

The subject of research is linguo-pragmatic aspect of the communicative category "tolerance" in English diplomatic discourse.

The aim of the research is to identify ways and strategies for implementing the communicative category of tolerance in English diplomatic discourse.

To achieve the outlined goal of the study it is necessary to perform a list of **objectives**:

- 1) To clarify the concept of English diplomatic discourse in the modern communicative-discursive paradigm and explore its typological and stylistic features;
- 2) To characterize tolerance as a communicative category, its status in the system of related concepts and pragmatics;
- 3) To establish the topoi of implementation and verbal markers of representation of the communicative category of tolerance in English diplomatic discourse;
- 4) To describe the strategies and tactics of implementing the communicative category of tolerance in English diplomatic discourse.

The theoretical significance of the study is that it is a contribution to the further development and study of speech representation of the communicative category of tolerance in English diplomatic discourse.

The practical significance of the study is determined by the possibility of using its results and theoretical positions in lectures and seminars on communicative linguistics, stylistics, discourse, as well as in research of students.

The novelty of the study is that for the first time verbalized markers of communicative category of tolerance were analyzed, which were presented at lexical,

syntactic and stylistic levels on the basis of speeches of English diplomatic discourse, and that for the first time a set of strategies and tactics of communicative category tolerance in English diplomatic discourse were identified.

The material of the study was the speeches of diplomats on the official website of the US Embassy, as well as available English texts of speeches of diplomats from different countries on the Internet.

Research methods used in the work: - *a method of discourse analysis*, which was used to study the typological and stylistic features of English diplomatic discourse; - an *interpretive-textual analysis*, which revealed fragments of the implementation of the communicative category of tolerance in the English diplomatic discourse; - *a method of lexical-semantic analysis*, which was used to analyze the lexical-semantic means of representation of the communicative category of tolerance in English diplomatic discourse; - *pragma-discursive approach*, which identified key strategies and tactics for implementing the communicative category of "tolerance" in English diplomatic discourse.

The work includes the introduction, three chapters, conclusions to each section, a general conclusion, the list of sources, appendices and summary in English.

The introduction substantiates the relevance and novelty of the research, defines the purpose, subject and object, highlights the main objectives for the full disclosure of the purpose using these methods, as well as the theoretical and practical significance of our study.

In the first chapter the issues of typological and stylistic features of English diplomatic discourse were considered. The concept of communicative category of tolerance and its status in the system of related concepts is studied. The section also examines speech acts and strategies of tolerant communicative behavior.

The first part of the work provided an important opportunity to advance the understanding of diplomatic discourse to the full extent, its place in exploring other discourses, specifically the political discourse.

English diplomatic discourse is a status-oriented one, which belongs to the institutional type of discourse. It is defined as a stable system of status-role relations,

including the addresser and the addressee, the goal, the purpose and the objectives of communication, as well as a special organization of language means reflected at different language levels. Altogether they constitute the communicative space of the social institution of diplomacy.

Diplomats use the basics and rules for proper etiquette communication, in which we can't but highlight the important place of the communicative category of tolerance. A summary of the main findings and of the principal issues and suggestions which have arisen in the first part are provided in both, second and third chapters. The main purpose of the last ones is to develop an understanding of how the basic principles of tolerance might be used in diplomacy, like ambassador's conference, debates or else, to reach its objectives.

The second chapter is devoted to the topoi of the implementation of the communicative category of tolerance, verbal markers that were found at the lexical, syntactic and stylistic levels.

The communicative category of tolerance, as well as the English diplomatic discourse are two focuses of research of modern scholars. The notion of communicative category of tolerance was established and characterized in comparison with some other related categories, like politeness, leniency and political correctness.

A thorough analysis of diplomatic speeches allowed us to explore and identify key topoi for the implementation of the communicative category of tolerance. Tolerance is realized mainly through six main topoi: maintaining peace and security, peaceful regulation, cooperation, stability, reconciliation and freedom, each of which is designed to draw the audience's attention to a particular issue.

This study showed that the topoi of maintaining peace, security and cooperation are found within the main content of speeches of modern diplomats. Therefore, it can be concluded that these implications are the key in the implementation of communicative objectives by diplomats.

Diplomats revere and respect those who they want to maintain not only diplomatic but also friendly relations with in the future. Due to that fact a large

number of verbal markers are used. Verbal markers of the communicative category of tolerance were studied at the lexical, semantic and syntactic levels. The main part was euphemistic vocabulary, which to the greatest extent realized the category of tolerance, veiling the words of the participants of communication.

Diplomats use the basics and rules for proper etiquette communication, which involves respectful and polite attitude of diplomats to the audience, which was studied at the lexical level in the use of appropriate speech acts, including expressive means. Diplomats also use cliché phrases, which, however, does not deprive them of expressive vocabulary. Expressions of respect are also used, especially for countries with which they plan either to cooperate in the future or want to have good relations.

The third chapter provides insight to the main strategies and tactics for implementing the communicative category "tolerance" in English diplomatic discourse.

In order to provide a successful communication, reach consensus and desired results, it is important for diplomats to choose specific strategies that involve an appropriate set of tactics. Strategies in combination with tactics must be carefully selected by participants in diplomatic communication to achieve the purpose of diplomatic discourse. Among the key strategies of diplomatic communication there are the strategy of conformism, self-presentation and agitation, which implement the communicative category of tolerance in full through the tactics of communicative consent, solidarity, self-approval, direct motivation, appeal to authority, promises and others.

A certain set of speech acts was also identified for each strategy separately, whilst examining the existing strategies and tactics in diplomatic communication. Assertives are most often used in the strategy of conformism, directives in the strategy of self-presentation, and expressive together with directives in the strategy of agitation.

From the research study done we conclude that strategies correlate with speech acts depending on their characteristics and implications.